

ಅಧ್ಯಾಯ - ೬

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ

ಪೀಠಿಕೆ : ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದಾಗಿದ್ದು, ಸಹಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂತಾದವೂ ಕೂಡ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಧುನಿಕ ಅರ್ಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿದ್ದು, ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ೨೩ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ, ೧೦ ಇಂದಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹವಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಏಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೇ ತಲೆ ಎತ್ತಿದ್ದು ದಾಖಲಾರ್ಹ. ಅದರಲ್ಲೂ ಮೊದಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಜಲಸಾರಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಆಂತರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಬಹು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅದರ ಕೊಡುಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯವರೇ ಆದ ಡಾ. ಎನ್.ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ಅವರ 'ದಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಗಾ-ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ (೧೯೯೯)' ಕೃತಿಯು ಇದಕ್ಕೆ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದ್ದು, ಉಪಯುಕ್ತ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಾಲದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಸೀಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಖಾಸಗಿ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿದರದ ಮೇಲೆ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜನಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಉಳಿತಾಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟಿಗೆ ಸಾಲ ಒದಗಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಗಿನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟುಗಳು ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡು

ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದರೊಂದಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯಾಪಕ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲ, ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ವ್ಯವಹಾರಗಳೂ ಹೆಚ್ಚುವಂತಾದವು. ಯಾವುದೇ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೇ ನೀಡಲಾದ ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯಲಾದ ಬಡ್ಡಿಯ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ಪಾಲು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೂ ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಶವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೇ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಂತಹ ಸಾಲವನ್ನು ಕೈ ಸಾಲವೆಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ 'ಮೈ ಸಾಲ'ದ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಸರೂರಿನ ೧೫೦೬ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ತಿರುಮಲದೇವರ ಅಶ್ವತ್ಥಕಟ್ಟೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆಂದು ಮೈಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿ ಗದ್ಯಾಣವನ್ನು ದಾನ ಬಿಟ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದು, ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕಾರು ಶಾಸನಗಳು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಹಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ದವಸ-ಧಾನ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಸಹ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಒದಗಿಸುವ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ವಿಪರೀತ ಬಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ (ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಶೇ.೨೫ರಿಂದ ೫೦ರವರೆಗೆ) ದವಸ-ಧಾನ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಕೊಡುವ 'ಹೊಲಿ'ಪದ್ಧತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಳಭಾಗದ ಕೆಲ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಸಹ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನುಸಾರ ಗೇಣಿದಾರನು ಲೇವಾದೇವಿಗಾರನಿಂದ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆದು, ಕರಾರಿನಂತೆ ಸುಗ್ಗಿಯ ನಂತರ ಆ ರೀತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿ ೪೨ ಸೇರು (ಒಂದು ಮೂಡೆ) ಅಕ್ಕಿಗೆ ೧೪ ಸೇರು (ಒಂದು ಕಲಸಿಗೆ) ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಮೂರನೇಯ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ದವಸ ಸಾಲದೊಂದಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ದವಸ ಕೋಠಿ (Grain Banks)ಗಳು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧೆಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕ 'ನಿಧಿ' ಮತ್ತು 'ಕುರಿ' ಫಂಡ್

ಆಧುನಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಭವವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ 'ನಿಧಿ' ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದವು. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಭಾವಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ 'ನಿಧಿ' ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸದಸ್ಯರ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮಕ್ಕೆ, ಮನೆತನದ ತುರ್ತು ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸದಸ್ಯರೇ ರಚಿಸಿಕೊಂಡ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ವಯ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನಗರ್ತ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಳೀಯ 'ನಿಧಿ' ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಈ 'ನಿಧಿ' ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ (೧೯೨೯) ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲವೆಡೆ 'ಕುರಿ' ಫಂಡ್‌ಗಳೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅಂತಹ ಸದಸ್ಯರ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ 'ಕುರಿ' ಫಂಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರತವಾಗಿದ್ದವು. ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಹೂಡಿಕೆ ಮೊತ್ತಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ 'ಫಂಡ್ ಸಂಸ್ಥೆ'ಗಳು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆಯಾ ಗುಂಪಿನ ಒಟ್ಟು (ಇಡಿ ಗಂಟು) ಹಣವನ್ನು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಕೂಗಿದವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಆನಂತರ ಹರಾಜು ಮೊತ್ತವನ್ನು (ಬಿಡ್ ಹಣ) ಗುಂಪಿನ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ತಮಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಿದ್ದ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಹುಕಾರ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಿನಿರತ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಬಂದಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ

ತಿಳಿಸಿದ 'ಹೊಲಿ' ಪದ್ಧತಿ ಒಂದೆಡೆ ವೃತ್ತಿನಿರತ ಸಾಲಿಗನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ನಿರಂತರ ಸಾಲದ ಬವಣೆಯಲ್ಲೇ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಡ ಸಾಲಗಾರನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಶೋಚನೀಯಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಮಿಸರಿ ನೋಟ್ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಜಾಮೀನು, ಇಲ್ಲವೇ ಜಂಟಿ ಜಾಮೀನು ಮುಂತಾದ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ದುಬಾರಿ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಜಮೀನು ಮತ್ತು ಇತರ ಸ್ಥಿರಾಸ್ತಿಗಳ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗಷ್ಟೆ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒತ್ತೆ ಇಟ್ಟ ಭೂಮಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದು ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ದೊರೆಯುವಂತಾದ ಮೇಲೂ, ಸಾಲದ ಮಂಜೂರಾತಿ ಹಾಗೂ ವಿತರಣೆಗಳಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿಳಂಬವು, ಸಾಲದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದ್ದ ರೈತಾಪಿ ಜನರಿಗೆ ಸರಳವಾಗಿ ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಒದಗಿಸುವ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರನ್ನೇ ಮೊರೆಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಋಣಗ್ರಸ್ತತೆ

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಋಣಗ್ರಸ್ತತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಅಥವಾ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾದ ಯಾವುದೇ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದಲ್ಲಿ, ಆತ ತಾನು ಬೆಳೆದದ್ದರಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಗೇಣಿ ನೀಡಿ, ಉಳಿದಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಕುಟುಂಬದ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂಗಾರಿನ ಕೃಷಿಕಾರ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಬಹಳವಾಗಿ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ನಂತರದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ನಿರಂತರ ಆದಾಯ ನೀಡಬಲ್ಲ ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯೋಗ ಸಹ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸಂಭವ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ರೈತರು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಾಲೀಕ ಅಥವಾ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಮೊರೆಹೋಗಿ ಹಣ ಅಥವಾ ಬಹಳವಾಗಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಯೇ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಈ ತರಹದ 'ಹೊಲಿ' ಪದ್ಧತಿಯು ವೃತ್ತಿನಿರತ ಸಾಲಿಗರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಎರಡನೆಯ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಅಕ್ಕಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ 'ಹೊಲಿ' ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಈ ಪದ್ಧತಿ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತಾಯಿತು. ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಹ ಸಮಾಜ ವಿಕಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ವಿತರಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಕೆಲ ರೈತರು ಅದನ್ನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸದೇ, ಮನೆತನದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ್ದರಿಂದ, ಅಂತಹವರೆಲ್ಲರೂ ನಿರಂತರ ಸಾಲದಲ್ಲೇ ಮುಳುಗುವಂತಾಯಿತು.

ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಅಂದಿನ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಫೆಡ್ರಿಕ್ ನಿಕೋಲ್‌ಸನ್ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಕೋರಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಈ ಸಂಬಂಧ ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ.ಪಿ.ಜಿ. ಥಾಮಸ್ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ವರದಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೫೨-೫೩ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯ ಗೋಖಲೆ ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎ.ಆರ್. ರಾಜಪುರೋಹಿತರವರು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ತೊನ್ನೆಪಡು ಗ್ರಾಮದ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮದ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸರಾಸರಿ ಸಾಲವು ರೂ.೧೧೧.೩೦

ಇದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇ.೮೪.೩ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸಾಲವಂದಿಗರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಆ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಂತರ ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನ ನಾರಾವಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಕ್ಷಾ ವರದಿಯನ್ವಯ ರೂ.೨೫ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನ ಹೊಂದಿದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸಾಲವು ರೂ.೨೪೧ ಆಗಿದ್ದರೆ, ರೂ.೨೬ರಿಂದ ರೂ.೫೦ರವರೆಗಿನ ಮಾಸಿಕ ವರಮಾನವಿದ್ದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸರಾಸರಿ ಸಾಲವು ರೂ.೧೭೬ ಮಾತ್ರ ಆಗಿತ್ತೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಸುಮಾರು ಶೇ.೬೬ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಮನೆತನದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ, ಸುಮಾರು ಶೇ.೪ರಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಶೇ.೪ರಷ್ಟು ಬಾಡಿಗೆ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲವನ್ನು ಮಾಡಿದುದಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಋಣ ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆಗಳು (೧೯೫೬ರ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ)

ಸರ್ಕಾರವು ವಾರನ್ ಹೆಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಒಡಂಬಡಿಕೆ ಸಮಿತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಲ-ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ನಿಯಮಗಳನ್ವಯ ರೈತರ ಸಾಹುಕಾರೀ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು. ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮಗಳನ್ವಯ ೧೮೮೫ಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂಚೆ ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಶೇ.೧೨ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ಕರಾರು ಅಧಿನಿಯಮಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ೧೮೮೯ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತಂದು ಅನುಚಿತ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾದ ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯವಹಾರ 'ನಿರರ್ಥಕ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ದಾವೆ ಹೂಡುವ ಧೈರ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲದಾಗಿತ್ತು. ದುಬಾರಿ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕಾನೂನನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೧೮ರಲ್ಲಿ 'ದುಬಾರಿ ಬಡ್ಡಿ ಸಾಲ' ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತಾದರೂ, ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಮಾನ ಪಾಲನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು. ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಎದುರಾದಾಗ (೧೯೨೯-೩೦) ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಲಗಾರರ ದಾರುಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಐದುನೂರು ರೂ. ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಸಾಲ ಪಡೆದ ಸಣ್ಣ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮೊದಲ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಕಾಯ್ದೆಯಾದ 'ಮದ್ರಾಸ್ ಸಾಲಗಾರರ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೩೫'ನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ೧೯೩೬ರ ಮದ್ರಾಸ್ ಅಧಿನಿಯಮ IVರ ಅನ್ವಯ ಆಧಾರಿತ ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಶೇ.೯ಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಆಧಾರರಹಿತ ಸಾಲದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಶೇ.೧೫ಕ್ಕೂ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಸಾಲ ಕಾನೂನಿಗೆ ಮದ್ರಾಸ್ ಅಧಿನಿಯಮ XIV ೧೯೩೫ರ ಅನ್ವಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿಗಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. 'ಮದ್ರಾಸ್ ಋಣ ಸಂಧಾನ ಕಾಯ್ದೆ'ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸಾಲಗಳ ಸೌಹಾರ್ದ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಅತಿ ಮಹತ್ವದ 'ಮದ್ರಾಸ್ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಪರಿಹಾರ ಕಾನೂನು ೧೯೩೮'ನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ, ಅದರಂತೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಾರರ ಮೇಲಿದ್ದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಸಹ ಇಳಿಸುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸಿತ್ತು.

ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣೆಯ ನಂತರ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇವಾದೇವಿ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೬೧ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳು ೧೯೬೬ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗಿರವಿದಾರರ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೬೧ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಗಳು ೧೯೬೬ ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ೧೯೬೬ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.

ಈ ಕಾನೂನಿನ್ವಯ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳ ನಿಬಂಧಕರನ್ನು ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಪದನಿಮಿತ್ತ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಜನರಲ್ ಎಂದೂ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಹಾಯಕ ನಿಬಂಧಕರನ್ನು ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಪದನಿಮಿತ್ತ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಎಂದೂ ನೇಮಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮೇಲಿನ ಕಾನೂನಿನ್ವಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರಿಂದ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಿದೆ. ಪರವಾನಗಿ ಇಲ್ಲದೇ ಲೇವಾದೇವಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಕಾನೂನಿನ್ವಯ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ೧೯೬೫ರ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಅನ್ವಯ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ವಿಧಿಸಬಹುದಾದ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಒತ್ತೆ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ.೧೫ ಮತ್ತು ಒತ್ತೆರಹಿತ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ.೧೮ ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ಪುನರ್ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಹಾಯಕ ನಿಬಂಧಕರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಉಪನಿಬಂಧಕರೆಂದು ಹಾಗೂ ಉಪವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಹಾಯಕ ನಿಬಂಧಕರೆಂದು ಪುನರ್‌ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ೧೯೬೧ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇವಾದೇವಿ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಗಿರವಿದಾರರ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ವಯದೇ, ೧೯೮೨ರಿಂದ ಚಿಟ್‌ಫಂಡ್ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೮೨ ಮತ್ತು ಚಿಟ್‌ಫಂಡ್ (ಕರ್ನಾಟಕ)ನಿಯಮಾವಳಿ ೧೯೮೨ನ್ನು ಸಹಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ತರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ವಿಧಿಸಬಹುದಾದ ಬಡ್ಡಿಯದರವನ್ನು ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿ ಆಧಾರಿತ ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಶೇ.೨೧ ಮತ್ತು ಆಧಾರರಹಿತ ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಶೇ.೨೩ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತ್ತು. ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸತತ ಅನುಭವಿಸಿದ ತೀವ್ರ ಬರಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಲದ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಪುನರ್‌ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ೨೦೦೩ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ, ಬಡ್ಡಿಯ ದರವನ್ನು ಆಧಾರಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ.೧೪ ಮತ್ತು ಆಧಾರರಹಿತ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಶೇ.೧೬ ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಮದಂತೆ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ಮತ್ತು ಗಿರವಿದಾರರು ಪ್ರತೀ ಐದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೬೬-೬೭ರಲ್ಲಿ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ೨೪ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ಮಂಗಳೂರು (೨೨) ಹಾಗೂ ಬಂಟ್ವಾಳ (೨)ಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದರು. ೧೯೭೧-೭೨ರಲ್ಲಿನ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೦ ಆಗಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ಮಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ೨೭ ಮಂದಿ ಇದ್ದರೆ, ಪುತ್ತೂರು, ಉಡುಪಿ, ಹಾಗೂ ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮೂವರಿದ್ದರು. ೨೦೦೭-೨೦೦೮ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಮತ್ತು ಗಿರವಿದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ.

ತಕಾವಿ ಸಾಲ : ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ತಕಾವಿ ಸಾಲವನ್ನು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀಡುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ೧೯೭೧-೭೨ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ೧,೬೩,೬೫೦ ರೂ.ತಕಾವಿ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೭೪,೯೫೦ ರೂ.ಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತಕಾವಿ ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಹಣಕಾಸು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮುಲ್ತಾನಿಗಳು, ಖಾಸಗೀ ಸಾಲಿಗರು ಹಾಗೂ ಗಿರವಿ ಸಾಲಿಗರಲ್ಲದೇ ನಿಧಿ, ಚಿಟ್‌ಫಂಡ್, ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಬ್ಯಾಂಕೀತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತು

ಬ್ಯಾಂಕೇತರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ/ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿವೆ. ಈ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯಮ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿ, ವಾಹನ ಖರೀದಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಅಡಮಾನ ಸಾಲ, ಕಂತು ಖರೀದಿ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜನರ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ಹಲವಾರು ಆಕರ್ಷಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ನಗದು ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಆಮಿಷಗಳ ಮೂಲಕ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಠೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದ ಸಾಲದ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯುವವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ನೌಕರವರ್ಗದವರು ಹಾಗೂ ಮೋಟಾರು ಸಾರಿಗೆ ಉದ್ಯಮಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರು. ಈ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಶಕ್ತವಾದರೂ, ಅವುಗಳ ಅನಿಬಂಧಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಅವುಗಳ ಪತನಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಕಾನೂನು ೧೯೩೨ ಅಥವಾ ಕಂಪನಿ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೫೬ರ ಅನ್ವಯ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಲೇವಾದೇವಿ ಕಾನೂನು ೧೯೬೧ರ ಅನ್ವಯ ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯು (ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಉಪನಿಬಂಧಕರು) ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದೀಚೆಗೆ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಖಾಸಗಿ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್, ಗಿರವಿ ಅಂಗಡಿ, ಚಿಟ್ ಫಂಡ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುಂತಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕೇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಲಭ್ಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ವಯ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಿನ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಾದ ಸ್ಪೂರ್ಟೋ ಮತ್ತು ಸ್ಪೂವರ್ಚರ್ ಕೈಪಿಡಿಗಳು (ಮ್ಯಾನ್ಯೂಯಲ್) ಸಹ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಸುಳಿವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಹಲವೆಡೆ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜನರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ನಿಧಿ' ಅಥವಾ 'ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕ' ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬಲವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದ ವಿಷಯ ೧೮೯೫ರ ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ನಿಕೋಲ್‌ಸನ್ನನ ವರದಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ವರದಿಯು ಯಾವುದೇ 'ನಿಧಿ' ಅಥವಾ 'ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯಕ' ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವ್ಯಾಪಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇಶೀಯ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಉಲ್ಲೇಖ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ೧೯೦೫ರವರೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವು ಸ್ಥಳೀಯ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹಾಗೂ ಮುಲ್ತಾನಿ ಲೇವಾದೇವಿದಾರರನ್ನು ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲು ಮದ್ರಾಸ್ ಮೂಲದ ಎರಡು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಸರ್ಕಾರದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮದ್ರಾಸ್' (೧೮೪೩) (೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಗಿಯೂ, ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಗಿಯೂ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿತು) ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೮೬೮ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದು, ಅದರ ಸೇವೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮಳಿಗೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಬಳಿಕ

ಜಿ.ಅರ್ಬರ್ಟ್‌ನಾಟ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಎಂಬ ಆಂಗ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ದೂರವಾಗಿದ್ದ ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಲಾಭದಾಯಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅರ್ಬರ್ಟ್‌ನಾಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಮೇರಿಕದ ರೈಲುಸಾರಿಗೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೂಡಿತ್ತು. ಆ ಉದ್ಯಮಗಳು ನಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾದ ಕಾರಣ, ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ದಿವಾಳಿಯಾಯಿತು. ಅರ್ಬರ್ಟ್‌ನಾಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕುಸಿತ ಹಾಗೂ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ದೇಶದಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿದ ಸ್ವದೇಶೀ ಚಳವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ, ದೇಶೀಯ ಹಣಕಾಸು (ಕೂಡು ಬಂಡವಾಳ) ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬಂಡವಾಳದ ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಹಾಗೂ ಜನ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ವರ್ಗದ ಜನ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಕೀಲರು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯರು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿದ್ದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಮುವಾರು ನೆಲೆಯಲ್ಲೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ಕೋಮುವಾರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಆಗುವ ಆಘಾತಗಳಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೊಂದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕೋಮು ಅಥವಾ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪಾಲುದಾರರಾಗುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಿಧಿಬದ್ಧವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ದೇಶೀಯ ಬ್ಯಾಂಕು 'ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿ. (ಉಡುಪಿ) (೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಲಿ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ; ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿಯ ಸ್ಥಳಾಂತರ; ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಎಂದು ಪುನಃ ನಾಮ ಬದಲಾವಣೆ, ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ) ೧೯೦೬ರ ಮೇ ೨೮ರಂದು ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೦೬ರ ಜುಲೈ ಒಂದರಂದು 'ಕೆನರಾ ಹಿಂದೂ ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಲಿ' (೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ಬದಲಾವಣೆ; ೧೯೫೪ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿಯ ಸ್ಥಳಾಂತರ; ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ನಾಯಕ ಜನಾಂಗದವರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಪಾಂಗಾಳ ನಾಯಕ್ ಬ್ಯಾಂಕು (ನಿ) ೧೯೨೦ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೫ರಂದು ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು. ಇಂದು ಖಾಸಗೀ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿರುವ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ' ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೨೪ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ೨೮ರಂದು ನೋಂದಣಿಯಾಯಿತು. ಉಡುಪಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ೧೯೨೫ರ ಮೇ ೫ ರಂದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. 'ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ' ಎಂದು ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡ 'ಕೆನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಲಿ' ೧೯೨೫ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦ರಂದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿದ್ದು, ಉಡುಪಿ ಸಮೀಪದ (ಮೂರು ಕಿ.ಮಿ) ಮಣಿಪಾಲಕ್ಕೆ ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತಗೊಂಡಿತು. ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಂಡ 'ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್' ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೩೧ರ ಮೇ ೫ ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ೧೯೩೨ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ತುಳುನಾಡು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಪ್ಲೆ ಏಜೆನ್ಸಿಯು ೧೯೩೩ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೨ರಂದು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಲ್ಯಾಣಪುರದಲ್ಲಿ ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಕಂ. ಲಿ., ೧೯೩೩ರ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ದಿ. ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಅಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಮುಂದೆ ೧೯೪೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದ ಸದರನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ೧೯೪೨ರ ಜೂನ್ ೨೫ ರಂದು ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ೧೯೪೩ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲೂ ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅರಂಭಗೊಂಡವು. ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ

ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು, ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದುದ್ದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ. ವಿವರಗಳಿಗೆ ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧ ನೋಡಿ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧ : ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹೆಸರು	ಜನ್ಮಸ್ಥಾನ	ಸಂಘೀಕರಣ ಗೊಂಡ ದಿನ	ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ
೧	ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೨೮-೦೫-೧೯೦೫	೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ, ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವಾಯಿತು.
೨	ಪಾಂಗಳ ನಾಯಕ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೧೫-೦೪-೧೯೨೦	೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೊತೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು.
೩	ಉಡುಪಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೧೫-೦೫-೧೯೨೫	೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು
೪	ಕೆನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೨೦-೧೦-೧೯೨೫	೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಎಂದು ಮರು ನಾಮಕರಣ, ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವಾಯಿತು.
೫	ಕುಂದಾಪುರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	ಕುಂದಾಪುರ	೧೩-೦೮-೧೯೩೨	೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು
೬	ತುಳುನಾಡು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲೈ ಏಜೆನ್ಸಿ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೦೨-೧೦-೧೯೩೩	೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು
೭	ಜೈಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಲಿ.	ಕಲ್ಯಾಣಪುರ	೨೬-೧೧-೧೯೩೩	೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು
೮	ಎಗ್ನಿಕ್ಲರಲ್ ಮತ್ತು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	ಕುಂದಾಪುರ	೦೭-೧೧-೧೯೩೪	೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು
೯	ಸದನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೨೫-೦೬-೧೯೪೨	೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು
೧೦	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	ಉಡುಪಿ	೨೬-೦೪-೧೯೪೨	೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿತು

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖಾ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಶಾಖಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ೧೯೪೬ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ೧೯೨೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಶಾಖಾವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡವು. ಶಾಖೆಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೂ ಸಹ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಘನತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದರಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಹಿವಾಟನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಕೆಲ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಹ ಮೊದಲು ಬಂದರು ಪಟ್ಟಣ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದವು. ಮಲಬಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದ ನೆಡುಂಗಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಮೊದಲ ದೇಶೀಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಶಾಖೆ ೧೯೫೦ರ ದಶಕದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆನಂತರ ಕಾರ್ಯಸ್ಥಗೊಳಿಸಿದ ಈ ಶಾಖೆ, ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು. ಉಡುಪಿಯ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಲಿ. ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಿತು. ನೇರ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕದ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಬಂದರಿನಿಂದ ಜಲಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಇತರೆಡೆಗಳಿಗೆ ಸರಕುಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಎರಡನೆಯ ಶಾಖೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೨೬ರ ಆಗಸ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖಾ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಮಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲದೇ, ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮತ್ತು ನೆಡುಂಗಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದೇ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೨೬ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ಒಂದರಂದು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು (ಆ ನಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಕಾಸರಗೋಡು ಮತ್ತು ಕೊಚ್ಚಿಗಳಲ್ಲೂ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿತು). ಕಾರ್ಕಳ ಆಗಲೇ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ೧೯೨೦ಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆಯ (ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್) ಸೌಲಭ್ಯ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಧಿವೇಣಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಜನರಿಗೆ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಪರಿಚಯಿಸಿದ (೧೯೨೦ರಲ್ಲಿ) ಕೀರ್ತಿ ಮೊದಲು ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ಖಾತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬಹುದಾದ ಹಾಗೂ ಖಾತೆಯಿಂದ ಹಿಂತೆಗೆಯಬಹುದಾದ ಮೊತ್ತಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲವು ರೀತಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳಿದ್ದವು. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆಯ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದೇ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರೀ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಹುಂಡಿಗಳು ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆಯ ಕ್ರಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಕರೇ ಪ್ರಮುಖ ಗ್ರಾಹಕರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ. ಈ ರೀತಿಯ ಲೇವಾದೇವಿಯು ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೂ ಅಗತ್ಯಬಿದ್ದಾಗ ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಅನುಕೂಲತೆ ಕಲ್ಪಿಸಿತ್ತು. ಅವಿಭಾಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೧೫-೧೬ ಮತ್ತು ೧೯೨೬ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

	ಪಾವತಿಯಾದ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ		ಶೇವಣಿಗಳು		ಮುಂಗಡಗಳು		ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ	
	೧೯೧೬	೧೯೨೬	೧೯೧೬	೧೯೨೬	೧೯೧೬	೧೯೨೬	೧೯೧೬	೧೯೨೬
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ (ಉಡುಪಿ) ಲಿ.	೦.೨೬	೧.೯೮	೦.೦೪	೬.೪೪	೦.೩೫	೮.೧೫	೦.೦೨	೦.೨೫
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ	೧.೯೪*	೩.೫೦	೪.೩೩*	೨೫.೦೯	೬.೧೨*	೯.೯೬	೦.೩೧*	೦.೨೪
ಪಾಂಗಳ ನಾಯಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ	-	೧.೫೦	-	೬.೦೪	-	೯.೦೬	-	೦.೩೦

* ೩೧-೧೨-೧೯೧೫ಕ್ಕೆ (ಸೂಚನೆ: ಕೆನರಾ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್ ಲಿ. ಮಾಹಿತಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ)

ಆಧಾರ : ಡಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಗಾ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಡಾ.ಎನ್.ಕೆ.ತಿಂಗಾಳಾಯ, ೧೯೯೯

ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ಎರಡು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೨೬ ರ ವೇಳೆಗೆ ಎರಡು ದಶಕಗಳ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದವು. ಇತರ ಏಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಹ ಆಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿಭಾಜಿತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ೧೯೨೬ರ ವೇಳೆಗೆ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನ ಮೂರು ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದು, ಎಲ್ಲವೂ ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದವು. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೨೬ರ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ನಾಲ್ಕು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ಎರಡು ಶಾಖೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಂಗಳ ನಾಯಕ ಬ್ಯಾಂಕಿನ (ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ) ಯಾವುದೇ ಶಾಖೆಯು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರದೇ, ಅದರ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಮಂಗಳೂರಿನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ಯಾಂಕು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ದೂರದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ನಗರವಾದ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲೂ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈಯೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿತ್ತು. ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ನಡುವೆ ೧೮೬೨ರಿಂದಲೇ ಸರಕು ಸಾಗಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗಾಗಿ ಸ್ಟೀಮರ್ ಸೇವೆ ಸಹ ಲಭ್ಯವಿತ್ತು. ಬಹಳಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ 'ಪೇಡಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಏಜೆನ್ಸಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವಹಿವಾಟಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಮಂಗಳೂರು ಮದ್ರಾಸ್‌ನೊಂದಿಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ-ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದಿತು. ಮದ್ರಾಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ (ಚೆನ್ನೈ) ೧೯೩೦ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕು ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿತ್ತು. ಆನಂತರ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನ ಮದ್ರಾಸ್ ಶಾಖೆಯು ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಮಿತವ್ಯಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೆನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಲಿ. (ಉಡುಪಿ) ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ 'ಪಿಗ್ಮಿ' ಠೇವಣಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ದಿನಂಪ್ರತಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಗ್ರಾಹಕರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಂದ ಎರಡಾಣೆಯನ್ನು (೧೨ ಕಾಸಿಗೆ ಒಂದು ಆಣೆ) ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾದಂತೆ ಇತರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದನ್ನು ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದವು. ಕೆನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಲಿ. (ಉಡುಪಿ) ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾವರದಲ್ಲಿ ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಎರಡನೆಯ ಶಾಖೆಯನ್ನು ನೆರೆಯ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಕುಮಟಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಕುಂದಾಪುರ (೧೯೩೪) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ (೧೯೩೬) ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯಾದ ಗಾಂಧಿನಗರ (೧೯೩೩) ಶಾಖೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ೧೯೩೬ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ೨೭ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಂಬೈ ಫೋರ್ಡ್ ಶಾಖೆ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಐದು ಶಾಖೆಗಳು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿದ್ದವು. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಶಾಖೆ ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಅಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬೈಂದೂರಿನಲ್ಲಿ (ಸಣ್ಣ ಬಂದರುಪಟ್ಟಣ), ನಂತರ ಕೋಟೇಶ್ವರದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು, ಸಾಗರ ತೀರದ ಕಾಪುವಿನಲ್ಲಿ (ಉಡುಪಿ ತಾ.) ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ, ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿತು. ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಬ್ಯಾಂಕು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೬ರಲ್ಲೂ ಕ್ರೈಸ್ಟರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕಲ್ಯಾಣಪುರ, ಶಿರ್ವ ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿಗಳಲ್ಲಿ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ (ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ) ರಾಧಾಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಿತು (೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲಾಯಿತು). ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೬ರ ವೇಳೆಗೆ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹನ್ನೊಂದು, ಕೆನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್‌ನ ಏಳು, ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನ ನಾಲ್ಕು, ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಎರಡು, ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಎರಡು, ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಳಿದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹದಿನೇಳು ಶಾಖೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು ೪೩ ಶಾಖೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಮಂಗಳೂರು ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ ನಗರಗಳು ೧೯೩೦ರ ದಶಕದಿಂದಲೇ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಆರ್ಥಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ತೀರುವಳಿಕೇಂದ್ರ (ಕ್ರಿಯರಿಂಗ್ ಹೌಸ್) ಸಹ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೧೩ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಂತಹ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮಂಗಳೂರಿನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆ ಪಡುಬಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ, ಅದೇ ವರ್ಷ ಪಾಣೆ ಮಂಗಳೂರು ಶಾಖೆ ನಂತರ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಶಾಖೆ ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಕುಂದಾಪುರ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೪೦ರ ಆಗಸ್ಟ್ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆ ಹೊಂದುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾವರದಲ್ಲಿ ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಂಕರನಾರಾಯಣದಲ್ಲಿ ೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಮಂಗಳೂರಿನ ನಗರಕರ್ನ್ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಬಂಟ್ವಾಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಕಲ್ಯಾಣಪುರದ (ಉಡುಪಿ ತಾ.) ಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿ ೧೯೪೦ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಪುರದ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿತು. ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯ ರಾಧಾ ಬ್ಯಾಂಕು ಮಂಗಳೂರಿನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ರಾಧಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕೇರಳದ ಕುಂಡೋತಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಾಪುರಂ ಶಾಖೆಗಳು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಬಂದವು. ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಒಟ್ಟು ಹತ್ತು ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತ್ರ (ಮಂಗಳೂರಿನ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ ಮತ್ತು ಪುತ್ತೂರು ಶಾಖೆ) ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮಂಗಳೂರಿನ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕು, ಮುಂಬೈನ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಅದು ೧೯೪೬ರ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಎಂಟು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು ೧೩ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ಉಡುಪಿಯ ಉಡುಪಿ ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣಪುರದಲ್ಲಿ ೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಅದರ ಪಡುಬಿದ್ರೆ ಶಾಖೆ ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ, ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಮುಂಡಕೂರು ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲದೇ, ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಶಾಖೆಯನ್ನೂ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಪುತ್ತೂರಿನ ಕೆನರಾ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸ್ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ವಿಟ್ಟದಲ್ಲಿ ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿತ್ತು. ಅಟ್ಟೂರ್ ಅಂಡ್ ಜವಾಹರ್ ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ, ತನ್ನ ಏಕೈಕ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನ ಕಂಕನಾಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ಕೆನರಾ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಅಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮತ್ತು ೧೯೪೩ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೀಗೆ ಎರಡು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಿತು. ಕೇರಳ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಶಾಖೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸದರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ಅಧಿಪತ್ಯದ ಆಗಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಸದರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ ಸೇರಿದಂತೆ ೧೯೪೬ರ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ, ಕೊಯ್ಯಂಬತ್ತೂರು, ಮದ್ರಾಸ್, ಪಯ್ಯಾನೂರು, ತಾಲಿಪರಂಬ ಮತ್ತು ತಲ್ಲಿಚ್ಚೇರಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಟ್ಟು ಏಳು ಶಾಖೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಶಾಖೆಗಳು ಸಾಂಗ್ಲಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ, ಕರಡ್ ಮತ್ತು ರಬಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಎರಡೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೩೯, ಮತ್ತು ೧೯೫೩ರ ವೇಳೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ ವಿವರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ : ೬.೨ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದ ತುಳುನಾಡು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲೈ ಏಜೆನ್ಸಿ ಲಿ. ೧೯೪೦ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಂಡಿತು. ೧೯೫೩ರ ವೇಳೆಗೆ ಇದ್ದ ಪಾಂಗಾಳನಾಯಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.ನ ಒಟ್ಟು ೮ ಶಾಖೆಗಳ ಪೈಕಿ ೬ ಶಾಖೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯ

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೨ : ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ೧೯೩೯ ಮತ್ತು ೧೯೫೩ರ ಅವಧಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

(ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	೧೯೩೯		೧೯೫೩	
	ಲೇವಣಿಗಳು	ಮುಂಗಡಗಳು	ಲೇವಣಿಗಳು	ಮುಂಗಡಗಳು
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೮೧.೨೨	೫೧.೨೮	೭೯೧.೬೪	೪೧೪.೫೩
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೨೪.೪೯	೨೪.೧೪	೪೭೧.೫೧	೩೦೮.೧೭
ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೨೧.೨೨	೧೯.೧೮	೨೯೭.೨೮	೧೫೧.೫೩
ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೨.೫೦	೨.೪೭	೪೭.೪೩	೩೪.೦೨
ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೧೫.೩೪	೧೪.೯೮	೬೬.೬೯	೩೮.೮೪
ಇತರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು :				
ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೧೨.೦೧	೧೦.೩೭	೬೪.೪೪	೩೯.೨೦
ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೧೦.೫೧	೧೧.೨೦	೪೦.೨೪	೩೪.೯೪
ಪಾಂಗಾಳ ನಾಯಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೩.೫೦	೬.೦೯	೧೭.೭೬	೧೨.೩೫
ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ಅಂಡ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೪.೩೮*	೨.೯೮*	೧೨.೩೫	೧೮.೩೮
ನಗರಕಾರ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೪.೭೦*	೩.೯೨*	೧೩.೬೨	೧೦.೬೭
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮಂಗಳೂರು ಲಿ.	೧.೬೪	೧.೯೪	೯.೯೬	೬.೮೩
ಉಡುಪಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೦.೨೧	೦.೫೨	೦.೧೮	೧.೧೩
ಮುಲ್ಕಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೦.೨೯	೦.೩೬	೧.೫೦	೧.೧೧
ಅತ್ತೂರ್ ಅಂಡ್ ಜವಾಹರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೦.೨೬	೦.೫೮	-	-
ಜಯಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಅಂಡ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ ಲಿ.	೦.೧೨	೦.೨೨	-	-
ಪೈ ಮನಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೦.೬೨	೩.೨೦	೨.೭೨	-
ತುಳುನಾಡು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಸಪ್ಲೈ ಏಜೆನ್ಸಿ ಲಿ.	೦.೧೩	-	-	-

ಆಧಾರ : ದಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಗಾ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ೧೯೯೯

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೩ : ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡಿಮೆ ಜೀವಿತ ಅವಧಿಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪ್ರಗತಿ

(ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ವರ್ಷ		ಅಂತಿಮ ವರ್ಷ	
	ಲೇವಣಿಗಳು	ಮುಂಗಡಗಳು	ಲೇವಣಿಗಳು	ಮುಂಗಡಗಳು
ಸರ್ನ್ ಇಂಡಿಯ ಅಸೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೪.೮೪	೨.೯೧	೧೪.೫೯	೧.೩೩
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಸೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೨೪.೪೮	೩.೪೦	೧೮.೮೭	೫.೮೨
ಪ್ರಭಾಕರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೭.೪೯	೪.೬೪	೬.೫೮	೭.೨೨

ಆಧಾರ : ದಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಗಾ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ೧೯೯೯

ಪ್ರಭಾಕರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮೂರು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮುಂಬೈಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿತು. ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಎರಡು ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದವು. ಮಲ್ಕಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನ ಪೈ ಮನಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಯಾವುದೇ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ೧೯೪೬ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ೧೯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ೨೭೦ ಶಾಖೆಗಳ ಪೈಕಿ ೧೦೧ ಶಾಖೆಗಳು ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಸೌಲಭ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದ ೨೩ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದಿತು. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ (ಆಗಿನ) ಉಡುಪಿ ಇತ್ತು.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಕೆಲವು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೨೦ರ ದಶಕದಿಂದಲೇ ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯ ನೆಡುಂಗಾಡಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಧಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೯೨೦ ಮತ್ತು ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ, ಪಾಲ್ಕೆ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ, (೧೯೬೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದಿವಾಳಿ) ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ, ಟ್ರಾವಂಕೂರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ (೧೯೩೭ರಲ್ಲಿ ಟ್ರಾವಂಕೂರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಅಂಡ್ ಕ್ವಿಲಾನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ-೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆ) ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್ ಇಂಡೋ-ಕರ್ನಾಟಕ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಕೋರ್ಟ್ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಸಮಾಪ್ತಿ) ೧೯೩೬ರಲ್ಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್ ಮೂಲದ್ದೇ ಆದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನ್ ಲಿ., ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ, ಮತ್ತು ಇಂಡಿಯನ್ ಓವರ್ಸಿಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ, ೧೯೪೫ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೧೯೪೮ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದವು. ಮುಂಬೈ ಮೂಲದ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೩೫ರಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿದ್ದ ಏಜೆನ್ಸಿ ಘಟಕವನ್ನು ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿತು. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಲಿ (ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮೈಸೂರು) ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ, ದೇವಕರಣ ನಾನ್‌ಜೀ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಂಪನಿ ಲಿ (ನಂತರ ದೇನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ) ೧೯೫೯ರಲ್ಲಿ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಬರೋಡ ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ, ಟ್ರಿಚೂರ್‌ನ ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ, ಯೂನಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದವು. ಮುಂಬೈನ ಶಾಮರಾವ್ ವಿಠಲ್ ಕೋ-ಆಪರೇಟೀವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೧೯೪೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿತ್ತು (೧೯೫೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿತು). ಅದು ಶೆಡ್ಯೂಲ್ಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಶಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಉಳಿದ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೬೯ರ ನಂತರ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು

ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವರೂಪದವು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಂಪನಿಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೪೯ರ ಮೂಲಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾದ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಭದ್ರಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖಾ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಅನುಮತಿ ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಕನಿಷ್ಠ ಮೂಲಧನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಿಯಮವು ೧೯೫೨ರ ಮಾರ್ಚ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು, ಅತೀ ಅಲ್ಪ ಮೂಲಧನ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇಮನಿಧಿ ಪಡೆದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬ್ಯಾಂಕೇತರ ಕಂಪನಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು.

ಅನಿಶ್ಚಿತ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೧೯೬೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಂದರೆ ಆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ

ಸಂಯೋಜನೆ. ಕೆಲವು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲೆ 'ಮೆರಟೋರಿಯಮ್' (ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡಲು ವಿಧಿಸುವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು) ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಇತರ ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿತು. ಈ ಕ್ರಮವು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮಿಯನ್ನು ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತವಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಐದು ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಇತರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೂ, ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾದವು.

ಆದರೆ, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಡ್ಡಾಯ ಸಂಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ನಲ್ಲಿ ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಕೋಟಿಯ ರಾಧಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ಅಲ್ಲದೇ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಸದರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಈ ಎರಡು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ವಿಲೀನವಾದವು. ಮಂಗಳೂರಿನ ನಗರಕಾರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮಂಗಳೂರು ಲಿ. ೧೯೫೯ರಲ್ಲೂ: ಮುಲ್ಕಿಯ ಮುಲ್ಕಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಪೈ ಮನಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ೧೯೬೧ರಲ್ಲೂ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಮಂಗಳೂರಿನ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ೧೯೬೨ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿಯ ಪಾಂಗಳ ನಾಯಕ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲೂ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾದ ಟ್ರಿವೆಂಡ್ರಮ್ ಪರ್ಮನೆಂಟ್ ಫಂಡ್ ಲಿ (೧೮೯೯) ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಕೇರಳ ಲಿ. (೧೯೪೪), ಪೊಲ್ಲಾಚಿಯ ಪೊಲ್ಲಾಚಿ ಯೂನಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೧), ತಿರುಪ್ತೂರಿನ ಶ್ರೀ ಪೂರ್ಣಾತ್ರಯಾಸ ವಿಲಾಸಂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೩), ಅಲೆಪ್ಪಿಯ ಸೇಸಿಯಾ ಮಿಡಲ್ಯಾಂಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೦), ಕೊಚ್ಚಿಯ ಕೊಚ್ಚಿನ್ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೬), ತಿರುಚಿನಾಪಲ್ಲಿಯ ಅರ್ನಾಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೪೨), ಮಧುರೈನ ಪಾಂಡ್ಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೪೬), ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ಜಿ. ರಘುನಾಥಮುಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೪೦), ಈ ಒಂಭತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾದವು. ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೆಂದರೆ ಮೆಟ್ಟುಪಾಳ್ಯಂನ ಶ್ರೀರಂಗರಾಜಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೧), ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೫), ಕರೂರಿನ ಹಿಂದೂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೫), ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನ ಕೊಯಂಬತ್ತೂರ್ ಶ್ರೀ ಕನ್ನಿಕಾ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೭), ರಾಬರ್ಟ್‌ಸನ್ ಪೇಟೆಯ ಸಿಟಿಜನ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೮), ಕಡುತುರುತ್ಯೈ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಯೂನಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೯), ಕೋಟಗಿರಿಯ ಕೋಟಗಿರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೯), ಕ್ವಿಲ್ಯಾಂಡಿನ ಕೊತ್ತಮಂಗಳಂ ನಂಬೂದರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೯), ನೆಯ್ಯೂರ್‌ನ ಸೌತ್ ಟ್ರಾವಂಕೂರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೯), ಸೇಲಂನ ಸೇಲಂ ಅಮ್ಮಾಪೇಟ್ ಸೆಂಗಂಡರ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೨), ಟ್ರಿವೆಂಡ್ರಮ್‌ನ ಕೇರಳ ಸರ್ವಿಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೩), ಪೊಲ್ಲಾಚಿಯ ಪೊಲ್ಲಾಚಿ ಟೌನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೭) ಮತ್ತು ಕೊಚ್ಚಿಯ ಏಶಿಯಾಟಿಕ್ ಮರ್ಚೆಂಟೈಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೪೬) ಆಗಿದ್ದವು. ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊರಗಿನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೆಂದರೆ ಕಲ್ಪಿಕೋಟಿಯ ಜಾಲಪುರಂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೦೬), ಕೂನೂರ್‌ನ ಕೂನೂರ್ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ವಿಲಾಸ ಉಪಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೧೧), ತೆಲ್ಲೀಚೇರಿಯ ತೆಲ್ಲೀಚೇರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೧೪), ತಾಲಿಪರಂಬದ ತಾಲಿಪರಂಬಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೩), ಬೆಂಗಳೂರಿನ ದೇವಾಂಗ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೨೬), ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಹುಬ್ಳಿ ಸಿಟಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೦), ರಾಮನಗರಂನ ವೈಶ್ಯ ಮರ್ಕೆಂಟೈಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೩೦) ಮತ್ತು ಎರ್ನಾಕುಲಂನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೪೬), ಆಗಿದ್ದವು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಸಿಟಿಜನ್ಸ್ ಲಿ. (೧೯೩೭), ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲೂ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ್ ಸೇವಿಂಗ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೮೭೦), ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶೃಂಗೇರಿ ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. (೧೯೧೪), ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಲಿ.

(೧೯೪೬), ಇವು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾದವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ೧೯೫೧ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಗಳು, ಬದಲಾದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ, ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಗರೀಕರಣ, ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ವಾಣಿಜ್ಯಕರಣ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮುಂತಾದವುಗಳು ನಗರ ಮತ್ತು ಅರೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಇದರಿಂದ ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೪ : ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕು-ಶಾಖೆಗಳ ವಿವರ

ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	ವರ್ಷ - ಶಾಖೆಗಳು			
	೧೯೫೬	೧೯೬೧	೧೯೬೬	೧೯೬೯
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೧೦	೧೦	೧೦	೨೬
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೨೮	೪೫	೪೨	೭೨
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಲಿ.	೬	೬	೬	೮
ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೮	೯	೯	೩೧
ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೫	೬	೮	೧೨
ಇತರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	೩೫	೨೨	೨೨	೧೬
ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು	೯೨	೯೮	೧೦೭	೧೬೫

ಆಧಾರ : ದಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಗಾ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ೧೯೯೯

ಪ್ರಗತಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋದಯವಾದಾಗ, ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದ ಭವಿಷ್ಯಕಾಲದ ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿತು. ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಲಿ. (೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ) ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯಿಂದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿತು. ಉಡುಪಿಯ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದ ಮಣಿಪಾಲಕ್ಕೂ, ವಿಜಯಾಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕು ಮಾತ್ರ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿತು.

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೫ : ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮವು ೧೯೬೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

ವಿವರ	೧೯೬೨	೧೯೬೪	೧೯೬೬	೧೯೬೮	೧೯೭೦
ಶಾಖೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	೧೦೦	೧೦೧	೧೦೭	೧೨೩	೧೮೯
ತೇವಣಿಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	೧೪೩೫	೧೯೮೦	೨೯೯೫	೩೬೮೦	೪೬೮೫
ಮುಂಗಡಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	೭೬೦	೧೦೫೫	೧೫೮೯	೧೮೦೪	೨೭೦೩

ಆಧಾರ : ದಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಗಾ, ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಸೌತ್ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್, ೧೯೯೯.

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ

ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದ ವಿಭಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ಸೇವೆಯು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾದುದರಿಂದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲೆ ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು

ಹೇರಿತು. ಆಗತಾನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಮುಂಗಡಗಳ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಮಿತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ೧೯೬೯ರ ಜುಲೈ ೧೯ರಂದು ದೇಶದ ೧೪ ಬೃಹತ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರ ಸುಗ್ರೀವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಈ ಆಜ್ಞೆಯು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಂಪನಿಗಳ (ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಧಿಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾವಣೆ) ಕಾಯ್ದೆಯಾಗಿ ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವಿಧಿಸಿದ ಶಿಸ್ತುಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವು. ಖಾಸಗೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ರೀತಿರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕ್ರಮನಿಬಂಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳು ವಿಧಿಸುವ ಬಡ್ಡಿಯ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಖಾಸಗೀ ವಲಯದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ತರುವಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಪ್ರಥಮ ದಿಟ್ಟ ಕ್ರಮವಾಗಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಅದುವರೆಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಸಮಾಜದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಈ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ್ಥವಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಜನಸಮುದಾಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸುಲಭ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯವೂ ಸೇರಿದಂತಾಯಿತು. ಅದುವರೆಗೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವರ್ಗಕ್ಕೆ (ಕ್ಲಾಸ್) ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಧೋರಣೆ, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಸುಲಭ ಸಾಲದ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತಲ್ಲದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕೃತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಈ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಂಡ ೧೪ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪೈಕಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿದ್ದ ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದವು. ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ೫೬೦ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ ಏಕೈಕ ಜಿಲ್ಲೆ ಇದಾಗಿದ್ದುದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ. ಅವೇ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್. ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (೧೯೬೯) ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ೩೬೮ ಮತ್ತು ೩೫೫ ಶಾಖೆಗಳನ್ನೂ, ೧೮೫ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮತ್ತು ೧೪೫ ಕೋಟಿ ರೂ., ಠೇವಣಿಗಳು ೧೨೫ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮತ್ತು ೧೦೫ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮುಂಗಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಉಳಿದ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ಮುಂದುವರಿದವು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿನ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಒಟ್ಟು ೩೬೮ ಶಾಖೆಗಳ ಪೈಕಿ, ೧೦೭ ಶಾಖೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ೨೬ ಶಾಖೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಆರು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ, ತಲಾ ಮೂರು ಕಾರ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದವು. ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಗಿನ ೩೫೫ ಶಾಖೆಗಳ ಪೈಕಿ ೨೧೯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ೭೨ ಶಾಖೆಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ೨೪

ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಎಂಟು ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ ಒಂಭತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ಇದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾದ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ಆಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೧೪, ೭೮ ಮತ್ತು ೭೫ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಅವುಗಳ ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೯, ೪೯, ಮತ್ತು ೭೪ ಆಗಿದ್ದಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ೩೧, ೮, ಮತ್ತು ೧೨ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೪ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲೂ ತಲಾ ಐದೈದು ಕುಂದಾಪುರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದವು. ಈ ಮೂರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಠೇವಣಿ ಮೊತ್ತ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೮.೭೧ ಕೋಟಿ ರೂ., ೨೧.೩೪ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮತ್ತು ೧೨.೫೪ ಕೋಟಿ.ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಮುಂಗಡಗಳ ಮೊತ್ತ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೧೩.೦೧ ಕೋಟಿ ರೂ., ೧೪.೪೧ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮತ್ತು ೮.೯೦ ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು (೧೫ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ೧೬೫ ಶಾಖೆಗಳು) ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ಮೊತ್ತ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೪೦.೧೧ ಕೋಟಿ ರೂ. ಮತ್ತು ೨೩.೫೦ ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಧ್ಯೇಯ ಧೋರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದವು. ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪಸರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಯೋಜನೆ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಅದರಂತೆ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿ ನಿಯುಕ್ತಗೊಂಡಿತು. ಹೊರಗಿನ ಅನೇಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದವು. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹಂತದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಂಡ ಆರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಸೇರಿದ್ದವು. ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ ಖಾಸಗೀ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ (೧೯೬೯-೨೦೦೫) ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಖಾಸಗೀ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆದಿದೆ. ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ೧೯೮೪ರಲ್ಲಿ ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖೆಗಳು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವು. ಅದೇ ರೀತಿ ಠೇವಣಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಿದವು.

೧೯೯೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಿಯವು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಿಂತ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಕೆಲವೇ ಹೊಸ ಶಾಖೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿವೆ. ಐ.ಸಿ.ಐ.ಸಿ.ಐ., ಸೆಂಚೂರಿಯನ್, ಯು.ಟಿ.ಐ., ಗ್ಲೋಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ನಂತರ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿದೆ), ಎಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ., ಐ.ಡಿ.ಬಿ.ಐ. ಮತ್ತು ಜಮ್ಮೂ ಅಂಡ್ ಕಾಶ್ಮೀರ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ತೆರೆದಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ೧೦೦ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನ ಸ್ಥಾನ ೩೧. ಈಗ (೨೦೦೫) ಇಲ್ಲಿ ೧೫೨ ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ವಿದೇಶೀ ಬ್ಯಾಂಕಾದ ಎಬಿನ್ ಆಮ್ಲೋ ಬ್ಯಾಂಕು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಎಂದು ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೬ರಲ್ಲಿ ನೂತನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾದಂತೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ೨೦೦೬ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೧೩೪, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೪೦ ಹಾಗೂ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ೫೨ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶಾಖಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು,

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೬ : ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖಾ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ವಿವರ

ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಹೆಸರು	ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	
	೨೦-೦೩-೧೯೯೮	೨೦-೦೩-೨೦೦೭
ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್	೬೦	೬೯
ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್	೪೩	೪೦
ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್	೨೪	೨೪
ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ.	೨೧	೨೧
ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್	೨೭	೨೭
ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ	೬	೭
ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರ್	೭	೭
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಬರೋಡ	೨	೨
ಇಂಡಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್	೧	೧
ಇಂಡಿಯನ್ ಓವರ್‌ಸೀಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್	೨	೩
ಯೂನಿಯನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ	೧	೧
ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ	೨	೨
ಪಂಜಾಬ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್	-	೧
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	-	೧
ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ	-	೧
ಲಾರ್ಡ್ ಕೃಷ್ಣ ಬ್ಯಾಂಕ್	೧	೧
ಐ.ಎನ್.ಜಿ. ವೈಶ್ಯ (ವೈಶ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್)	೧	೧
ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್	೧೨	೧೧
ಐ.ಸಿ.ಐ.ಸಿ.ಐ. ಬ್ಯಾಂಕ್	-	೧
ಹೆಚ್.ಡಿ.ಎಫ್.ಸಿ. ಬ್ಯಾಂಕ್	-	೧
ಯು.ಟಿ.ಐ. ಬ್ಯಾಂಕ್	-	೧
ಐ. ಡಿ. ಬಿ. ಐ. ಬ್ಯಾಂಕ್	-	೧
ಕೆ.ಎಸ್.ಎಫ್.ಸಿ. ಬ್ಯಾಂಕ್	-	೧
ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್	೧೪	೨೦
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್	೩	೩
ಒಟ್ಟು	೨೨೭	೨೪೮

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಉತ್ತಮ ಸಂತುಲನವಿದ್ದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣ ಸ್ಪರ್ಧೆಯರ್ಪಟ್ಟು ಅವು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಬಹು ಶ್ರೇಣಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

ಅ) ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದ ೧೮ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ೭ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅತ್ಯಧಿಕ ಶಾಖೆ (೬೯)ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ನಂತರದ ಎರಡು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಜಯಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ (೪೦) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (೨೭) ಗಳು ಪಡೆದಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡ ನಂತರ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೮ರ ಮಾರ್ಚ್ ಕೊನೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದ ೨೨೭ ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೦೦೭ರ ಮಾರ್ಚ್ ಕೊನೆಗೆ ೨೪೮ಕ್ಕೆರಿದೆ. ಕಳೆದ ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ೨೧ ಹೊಸ ಶಾಖೆಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಈವರೆಗೆ ೧,೩೦,೭೪೯ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಖಡ ೭೮.೧೨ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಈ ಸೇವೆ ಲಭಿಸಿರುವ ಅಂಶವನ್ನು ಎನ್.ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಖಾ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ೨೫ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಅಧಿಕೃತ ಋಣ ಪೂರೈಕೆದಾರರ ಜಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯು ಇದೇ ಆರ್ಥಿಕ/ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳ ಇತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಮುಂದಿದೆ. ದೇಶದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಯೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಗೆ ಉಡುಪಿಯು ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.

ಶಾಖಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ

ಬಲವತ್ತರವಾದ ಶಾಖಾ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಖಾವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿದ್ದ ೯೩೦೦ರಿಂದ ಇಳಿದು ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೬ರ ಕೊನೆಗೆ ೪೩೦೦ನ್ನು ತಲುಪಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಚನೆಯಾಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಶಾಖಾವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೫೪೦೦ (ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೯೮) ಆಗಿತ್ತು. ಈಗಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಖಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೨೦೦೦ ವಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಶಾಖಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೦೦೦ ಆಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಖಾವಾರು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕೇವಲ ೪೩೦೦. ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಶಾಖಾವಾರು ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನರಿಗೆ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸೇವೆ ದೊರಕುತ್ತಿರುವುದರ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ.

ಜನಸಂಖ್ಯಾವಾರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ

೧೯೯೮ ಮತ್ತು ೨೦೦೭ ರಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾವಾರು ಗುಂಪಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಇರುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಮಾಹಿತಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ : ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮಪಂಚಾಯತಿ, ಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಮರುವರ್ಗೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೭ ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ ಶಾಖೆಗಳ ಶೇಕಡಾ ಪ್ರಮಾಣ ಇಳಿದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೪೭ ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದರೆ ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೫೭ ಮತ್ತು ೧೪೪ ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯು ತನ್ನ ೧೪೬ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ೨೪೮ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ಶಾಖೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸರಾಸರಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರೈತರು ಮತ್ತು

ಜನಸಂಖ್ಯಾವಾರು ಗುಂಪು	೩೧-೦೩-೧೯೯೮		೩೧-೦೩-೨೦೦೭	
	ಸಂಖ್ಯೆ	%	ಸಂಖ್ಯೆ	%
ಗ್ರಾಮೀಣ	೧೪೪	೬೮	೧೪೪	೫೭
ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ	೬೬	೩೨	೫೭	೨೪
ಪಟ್ಟಣ	೦	೦	೪೭	೧೯
ಒಟ್ಟು	೨೧೦	೧೦೦	೨೪೮	೧೦೦

ಇತರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಕೃಷಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉಪವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ದಕ್ಷವಾಗಿ ಪೂರೈಸಲು ಶಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು, ಮಂಗಳೂರು

ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣದ ನಂತರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಯೋಜನೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಹೊಣೆ ಲಭಿಸಿತು. ೧೯೭೬ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಸನದನ್ವಯ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರವರ್ತಕ ಬ್ಯಾಂಕು (೫೦:೨೫:೧೫)ಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ, ಉದ್ಯೋಗ, ಕಸುಬು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರಲಾರವೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಹಣದ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ಗ್ರಾಮದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಣದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಹಣವು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ದೊರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ವಿಳಂಬವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕಾದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಪ್ರಾಯೋಜಿತಗೊಂಡ ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ೧೯೮೪ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೧೧ರಂದು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ (ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಅಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ, ಅದರಲ್ಲೂ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತೀ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ಉತ್ತಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೇ ಮುಂತಾದವು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೂಲಭೂತ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ೨೨ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦೦೫ರಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು' ಎಂದು ನಾಮಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ಪಥವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೭ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್

ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಎಂಬ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೪ರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು ದಿನಾಂಕ

ಕೋಷ್ಟಕ : ೬.೨

ವಿವರಗಳು	ಮಾರ್ಚ್					
	೧೯೯೫	೧೯೯೬	೧೯೯೯	೨೦೦೧	೨೦೦೩	೨೦೦೪
ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಶಾಖೆಗಳು	೨೨	೨೨	೨೨	೨೨	೨೨	೨೨
ಠೇವಣಿಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	೮೧೦.೧೧	೧೪೦೯.೧೪	೨೫೪೪.೫೬	೪೧೮೧.೧೭	೫೫೨೯.೧೧	೬೩೮೬.೮೦
ಮುಂಗಡಗಳು (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	೫೮೧.೧೯	೧೧೨೪.೬೭	೧೯೮.೯೨	೩೭೦೫.೯೪	೪೬೫೪.೭೯	೫೪೪೭.೭೨
ಲಾಭ (+) ಅಥವಾ ನಷ್ಟ (-) (ಲಕ್ಷ ರೂ.)	(-) ೫೬.೪೫	(-) ೨೩.೯೪	(+) ೨೩.೨೪	(+) ೮೩.೨೭	(+) ೧೧೩.೫೪	(+) ೧೫೮.೬೭
ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಂಖ್ಯೆ	೯೪	೯೪	೯೪	೯೪	೯೩	೯೭

ಆಧಾರ : ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮಂಗಳೂರು

೧೨-೦೯-೨೦೦೫ರ ತನಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿತ್ತು. ೨೦೦೫-೦೬ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಾದ ಮಲಪ್ರಭಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಬಿಜಾಪುರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್, ವರದಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಕೆ.ವಿ.ಜಿ.ಬಿ.) ಎಂದು ದಿನಾಂಕ ೧೨-೦೯-೨೦೦೫ ರಿಂದ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೧ ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೩೧-೦೩-೨೦೦೭ಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯವಹಾರದ ವಿವರ ಇಂತಿದೆ.

ವಿವರ	ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಕೋಟಿ)
ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೧
ಠೇವಣಿ	೪೦.೧೫
ಮುಂಗಡಗಳು	೨೯.೮೯
ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳು	೨೦.೪೩
ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡಗಳು	೧೨.೩೪

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಹೆದ್ದಾರಿ : ದೇಶದ ಸುಮಾರು ೫ ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೇವೆಯು ಇನ್ನೂ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ೧೭ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ೧೩ಗಳನ್ನು ಚೋಡಿಸುವ ೨೭ ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಪಡುಬಿದ್ರೆ - ಕಾರ್ಕಳ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ನಂದೀಕೂರು - ಕಂಜಾರು ಕಟ್ಟೆ - ಬೆಳ್ಳಣ್ಣು - ಕೆದಿಂಜೆ - ನಿಟ್ಟಿ ಹಾಗೂ ಧೂಪದ ಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ೯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಖಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಈ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಹೆದ್ದಾರಿ ಎಂದು ಎನ್.ಕೆ. ತಿಂಗಳಾಯ ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪದ ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. (ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕಾನಿಮಿಸ್ಟ್ - ಮೇ ೨೦೦೮)

ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು : ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಹಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ನವ ಪೀಳಿಗೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ

೨೫ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೨೪೮ ಶಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಾಖೆಗಳು	ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ ಶಾಖೆಗಳು	ಪಟ್ಟಣ ಶಾಖೆಗಳು	ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು
೧೪೪	೫೭	೪೭	೨೪೮

ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ

ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಶಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಾಖಾವಾರು ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ತಯಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಖಾವಾರು ಸಾಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ತಾಲೂಕು ಮಟ್ಟದ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ, ನಂತರ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಾಲಯೋಜನೆಯನ್ನು ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ತದನಂತರ, ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅದರ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವುದು ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಯಶಸ್ವಿ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಬ್ಲಾಕ್ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಮಿತಿ (ಬಿ.ಎಲ್.ಬಿ.ಸಿ.) ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸವಿಸ್ತಾರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದರೆ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮನ್ವಯ ಸಮಿತಿ (ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ.) ಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಸರಕಾರೀ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ ಈ ಸಮಿತಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿ (ಡಿ. ಎಲ್. ಆರ್. ಸಿ.)ಯು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಡಚಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಗಳು (ಸ್ಟಾಂಡಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿ): ಪ್ರತೀ ತಿಂಗಳು ಸಭೆ ಸೇರಿ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವು ಡಿ. ಸಿ. ಸಿ. ಯ ಅಂಗಸಮಿತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ವೈ. (ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜಗಾರ್ ಯೋಜನೆ) ಸಮಿತಿಯು ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜಗಾರ್ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿಯ ಕುಂದು ಕೊರತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಭದ್ರತಾ ಸಮಿತಿಯು ಭದ್ರತಾ ಸಂಬಂಧಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರತಿ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲದೇ, ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮ್ಯಾನೇಜರರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯ/ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಶಾಖೆಯಿಂದ ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ವರದಿಗಳನ್ನು (ಎಲ್.ಬಿ.ಆರ್) ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಗಣಕೀಕರಿಸಿ, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ವರದಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕು, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಮಿತಿ (ಎಸ್.ಎಲ್.ಬಿ.ಸಿ), ನಬಾರ್ಡ್, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಲೀಡ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೀಡುವ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪನ್ನ / ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿ, ಸಾಲಯೋಜನೆಗಳು, ಜೀವವಿಮೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ವಿಮಾಸೌಲಭ್ಯ, ಕ್ರೆಡಿಟ್ / ಡೆಬಿಟ್ ಕಾರ್ಡುಗಳು, ನಗದು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸೇವೆ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹಣ ರವಾನೆ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಬದಲಾದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇಂದು ಬಹುವಿಧ ಸೇವಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ಎಟಿಎಂ, ಕೋರ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸಲ್ಯೂಶನ್ಸ್ (ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್), ಕಾಲ್‌ಸೆಂಟರ್, ಟೆಲಿಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸದ್ಯ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೭೩ ಎ.ಟಿ.ಎಂ, ೯೬ ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್ ಶಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಕಾಲ್‌ಸೆಂಟರ್‌ಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ವಿವಿಧ

ಜನೋಪಯೋಗಿ ಸೇವೆಗಳಾದ ವಿದ್ಯುತ್ / ನೀರಿನ ಬಿಲ್ಲು ಪಾವತಿ, ಟೆಲಿಫೋನ್ ಬಿಲ್ಲು ಪಾವತಿ, ವಿಮಾನ / ರೈಲ್ವೆ ಟಿಕೆಟ್ ಕಾದಿರಿಸುವಿಕೆ, ಜೀವವಿಮಾ ಕಂತು ಪಾವತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಲವಾರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ (ಕೇಂದ್ರ ಅಬ್ಕಾರಿ / ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ) ಮತ್ತು ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಠೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜನತೆಯ ಉಳಿತಾಯ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ೯ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೩೧-೦೩-೧೯೯೮ರಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಠೇವಣಿ ಮೊತ್ತ ರೂ.೧೫೧೦ ಕೋಟಿಯನ್ನು ೩೧-೦೩-೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ರೂ. ೪,೯೩೮ ಕೋಟಿಗೆರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಠೇವಣಿಗಳ ಸರಾಸರಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇ ೨೩ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ತಲುಪದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಮಾಡಿದ ಸಾಹಸ ಹಾಗೂ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ಆದಾಯ ಸ್ವದೇಶಕ್ಕೆ ಹರಿದುಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ಖಾತೆ (ಎನ್.ಆರ್.ಐ.ಖಾತೆ) ಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಠೇವಣಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ವರದಾನವಾಗಿವೆ. ೩೧-೦೩-೨೦೦೨ರ ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೨೮ರಷ್ಟು ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ಠೇವಣಿಗಳಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದರಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ಠೇವಣಿಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

ದಿನಾಂಕ ೩೧-೦೩-೧೯೯೮ರ ಮತ್ತು ೩೧-೦೩-೨೦೦೨ರ ಠೇವಣಿಗಳ ಪದರ ರಚನೆ ವಿವರ.

ಠೇವಣಿ ವಿವರ	ಸ್ಥಿತ ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಕೋಟಿ)	
	೩೧-೦೩-೧೯೯೮	೩೧-೦೩-೨೦೦೨
ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿಗಳು	೧೫೧೦.೬೧	೪೯೩೮.೮೫
ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ (ಎನ್.ಆರ್.ಐ)ರ ಠೇವಣಿಗಳು	೪೦೦.೨೯	೧೩೨೦.೨೪
ಒಟ್ಟು ಠೇವಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ಠೇವಣಿಯ ಶೇಕಡಾಭಾಗ	೨೬.೪೯	೨೮.೦೦

ಋಣ ವಿನಿಯೋಗ

ಜಿಲ್ಲೆಯಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗಗಳಾದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉಪವೃತ್ತಿ, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯಮ, ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಣ್ಣ ವ್ಯವಹಾರ, ವೃತ್ತಿಶೀಲರು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಣ್ಣ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ, ವಸತಿ ಹಾಗೂ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಪೂರೈಸಲು ಋಣ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ವಿಶೇಷ ಶ್ರಮವಹಿಸಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳದಾದುದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಭೂಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಪವರ್‌ಟಿಲ್ಲರ್ ಖರೀದಿ, ತೋಟ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನಗಳ ಕೃಷಿಗೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೋದಾಮು, ಕೃಷಿ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯ, ಕೃಷಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕೇಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ರಂಗಗಳಿಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಲು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಕೋಷ್ಟಕ ಸಂಖ್ಯೆ ೬.೮ರಲ್ಲಿ ೧೯೯೭-೯೮ರಿಂದ ೨೦೦೬-೦೭ರವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗಿದ್ದ ಠೇವಣಿ, ಮುಂಗಡ,

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ

೨೦೨೧

ಋಣ ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ, ಆದ್ಯತಾರಂಗ ಮತ್ತು ಕೃಷಿರಂಗಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಋಣ ಮೊತ್ತದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದಾಗ, ೧೯೯೮ರಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೨ರವರೆಗೆ ಮುಂಗಡಗಳು ರೂ. ೫೦೧.೦೫ ಕೋಟಿಯ ಮಟ್ಟದಿಂದ ರೂ. ೨೩೨೯.೦೨ ಕೋಟಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆರಿದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಇದು ೯ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ೪.೬೫ ಪಟ್ಟಿನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ೧೯೯೮ರಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ ಶೇ.೩೩ ಆಗಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಈಗಿನ ಸಾಲ ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ ಶೇ. ೪೨ರಲ್ಲಿದೆ. ೩೧-೦೩-೨೦೦೨ ರಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಸಾಲ-ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇ ೪೬, ಶೇ ೭೪ ಮತ್ತು ಶೇ ೭೦ ಆಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೮ : ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಋಣ ಮೊತ್ತದ ವಿವರ

(ಕೋಟಿ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ)

ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷ ಕೊನೆಗೊಂಡ ದಿನ	ಠೇವಣಿಗಳು (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಮುಂಗಡಗಳು (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಮುಂಗಡ ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ	ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟುಮುಂಗಡ ದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗದ ಮುಂಗಡ ಶೇ.	ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡ (ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡ ಶೇಕಡಾ
೩೧-೦೩-೧೯೯೮	೧೫೦೯.೬೧	೫೦೧.೦೫	೩೩.೧೯	೨೨೬.೨೬	೫೫.೧೪	೪೮.೯೮	೯.೭೮
೩೧-೦೩-೧೯೯೯	೧೭೩೭.೫೮	೫೫೩.೩೪	೩೧.೮೫	೨೮೬.೩೦	೫೧.೭೪	೬೨.೩೪	೧೧.೨೭
೩೧-೦೩-೨೦೦೦	೨೦೯೯.೬೦	೬೭೫.೨೫	೩೨.೧೬	೩೧೭.೭೩	೪೭.೦೫	೭೬.೮೯	೧೧.೩೯
೩೧-೦೩-೨೦೦೧	೨೨೮೧.೯೨	೭೭೩.೨೬	೩೩.೮೯	೩೮೬.೯೦	೫೦.೦೩	೯೮.೩೨	೧೨.೭೧
೩೧-೦೩-೨೦೦೨	೨೮೭೩.೫೨	೯೨೩.೩೭	೩೨.೧೩	೪೮೮.೬೫	೫೨.೯೨	೮೭.೫೯	೯.೪೯
೩೧-೦೩-೨೦೦೩	೩೪೦೮.೦೭	೧೦೧೧.೧೦	೨೯.೬೭	೬೩೩.೭೧	೬೨.೬೮	೯೫.೯೬	೯.೪೯
೩೧-೦೩-೨೦೦೪	೩೬೭೬.೨೬	೧೧೮೦.೩೫	೩೨.೧೦	೭೫೭.೭೧	೬೪.೧೯	೧೨೩.೪೬	೧೦.೪೬
೩೧-೦೩-೨೦೦೫	೩೯೦೩.೯೮	೧೪೬೫.೦೭	೩೭.೫೩	೯೭೪.೨೬	೬೬.೫೦	೧೭೦.೪೯	೧೧.೬೪
೩೧-೦೩-೨೦೦೬	೪೨೩೧.೫೦	೧೮೨೫.೧೫	೪೩.೧೩	೧೨೩೧.೩೪	೬೭.೪೭	೨೨೬.೧೬	೧೨.೩೯
೩೧-೦೩-೨೦೦೭	೪೯೩೮.೮೪	೨೩೨೯.೮೩	೪೭.೧೭	೧೫೧೦.೫೧	೬೪.೮೩	೩೩೬.೩೫	೧೪.೪೪

೩೧-೦೩-೧೯೯೮ ಮತ್ತು ೩೧-೦೩-೨೦೦೭ರಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಂಗಡ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಠೇವಣಿ ವಿವರ	ಸ್ಥಿತ ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಕೋಟಿ)	
	೩೧-೦೩-೧೯೯೮	೩೧-೦೩-೨೦೦೭
ಮುಂಗಡಗಳು	೫೦೧.೦೫	೨೩೨೯.೮೩
ಸಾಲ-ಠೇವಣಿ ಅನುಪಾತ	೩೩	೪೭
ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಮುಂಗಡ	೨೨೬.೨೫	೧೫೧೦.೫೨
ಒಟ್ಟು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗ ಮುಂಗಡದ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇ)	೫೫	೬೫
ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡ	೪೮.೯೮	೩೩೬.೩೫
ಒಟ್ಟು ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡದ ಪ್ರಮಾಣ (ಶೇ)	೯.೭೭	೧೪
ಇತರ ಮುಂಗಡಗಳು	೨೨೪.೭೫	೧೯೯೨.೭೨

ಆದ್ಯತಾ ರಂಗಕ್ಕೆ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ

ಒಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗದ ಸಾಲವು ೩೧-೦೩-೧೯೯೮ರಂದು ಶೇಕಡಾ ೫೫ರಲ್ಲಿ (ರೂ. ೨೨೬.೨೫ ಕೋಟಿ) ರಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ೩೧-೦೩-೨೦೦೭ರಂದು ಶೇ ೬೫ (ರೂ. ೧೫೧೦.೫೨

ಕೋಟಿ)ಕ್ಕೇರಿದೆ. ಅಂದರೆ ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಸಾಲದ ಮಟ್ಟವು ಐದುವರೆ ಪಟ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳು ಹೀಗೆ ಐದುವರೆ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿರುವುದು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಸಮುದಾಯದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಿಗಿತ್ತ ಮುಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ೩೧-೦೩-೨೦೦೭ರ ಉಳಿದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳು	ಸ್ಥಿತ ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಕೋಟಿ)
ಆದ್ಯತಾ ರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳು:	೧೫೧೦.೫೨
ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡಗಳು	೩೩೬.೩೫
ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮುಂಗಡಗಳು ಶೇ (%)	೧೪
ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು	೨೫೩.೬೨
ಕೃಷಿಯೇತರ ರಂಗ (ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)	೮೨.೭೩
ಅನ್ಯ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳು:	೮೩೩.೯೨
ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಮುಂಗಡಗಳು	೨೧೦.೨೧
ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ದುರ್ಬಲವರ್ಗದವರಿಗಿತ್ತ ಮುಂಗಡಗಳು ಶೇಕಡಾ ಭಾಗ	೯.೦೨
ಡಿ.ಆರ್.ಐ. ಮುಂಗಡಗಳು	೦.೧೧
ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ಡಿ.ಆರ್.ಐ. ಮುಂಗಡ - ಶೇಕಡಾ ಭಾಗ	೦.೨೦
ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮುಂಗಡಗಳು	೧೯೭.೦೯
ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಿತ್ತ ಮುಂಗಡ - ಶೇಕಡಾ ಭಾಗ	೧೨.೯೦
ಇತರ ಮುಂಗಡಗಳು	೫೯೬.೧೭

ಸಾಲ ವಿತರಣೆಯ ಆಯೋಜನೆ

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲವಿತರಣೆಯ ಆಯೋಜನೆಗೆ ಗತಿಶೀಲ ಆಯೋಜನಾ ಕ್ರಿಯಾತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ (Lead Bank) ಬ್ಯಾಂಕ್ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಲಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರಲು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾರ್ಯಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಿಸಿ, ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲ ಆಯೋಜನೆ ಕ್ರಿಯಾತಂತ್ರವು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಲದ ನೆರವು ಒದಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಫಾರ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ಅಂಡ್ ರೂರಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ (ನಾಬಾರ್ಡ್) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಸಾಧ್ಯತಾನುಬಂಧ ಸಾಲಯೋಜನೆ (ಪೋಟೆನ್ಸಿಯಲ್ ಲಿಂಕ್ಡ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಪ್ಲಾನ್)ಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಧ್ಯತಾನುಬಂಧ ಸಾಲಯೋಜನೆಯು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳಿಗೊಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಆಸಕ್ತಿ, ಹಂಬಲಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಸ್ತವಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಧ್ಯತಾನುಬಂಧ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ (ಪಿ.ಎಲ್.ಪಿ)ಯು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಬಗೆಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ 'ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲಯೋಜನೆ' (ಡಿ.ಸಿ.ಪಿ) ಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿರುವ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳ 'ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಲಯೋಜನೆ'ಯನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ

ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತಿ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ವಾರ್ಷಿಕ ಅಭ್ಯಾಸ.

ಜಿಲ್ಲಾಗಣಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಆಯಾಯ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತವೆ. ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೯ರಲ್ಲಿ ೧೯೯೭-೯೮ರಿಂದ ೨೦೦೬-೦೭ರವರೆಗಿನ ವರ್ಷಾವಧಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳ ಗಾತ್ರವು ೧೯೯೭-೯೮ರಲ್ಲಿ ರೂ ೧೫೧/- ಕೋಟಿಯಾಗಿದ್ದು ೨೦೦೬-೦೭ರ ವೇಳೆಗೆ ರೂ. ೭೭೮/- ಕೋಟಿಗೆ ಏರಿದ್ದು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಕೃಷಿ ರಂಗದ ಯೋಜನಾವ್ಯಯ ಈ ಒಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೫ ಪಟ್ಟು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮತ್ತು ತೃತೀಯ ಆದ್ಯತಾರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಯೋಜನಾವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾಧನೆಯು ಗುರಿ ಮೀರಿ ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಜುಲೈ ೨೦೦೪ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಸಾಲವನ್ನು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶನದ ಬಳಿಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೩೧.೦೩.೨೦೦೬ರ ಒಳಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡ ನಂತರ ಸಾಲದ ಹರಿವಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ೧೯೯೭-೯೮ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೨೦೦೬-೦೭ರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಿಗೆ ವಿತರಣೆಯಾದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತದ ಹೋಲಿಕೆ ಪಟ್ಟಿ ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಆದ್ಯತೆಯ ರಂಗ	ರೂ. ಕೋಟಿ	
	೧೯೯೭-೯೮	೨೦೦೬-೦೭
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ರಂಗ	೩೫.೨೮	೨೦೭.೭೪
ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ರಂಗ	೭೨.೩೪	೨೫೬.೮೬
ತೃತೀಯ ರಂಗ	೪೩.೯೧	೩೧೩.೫೭
ಒಟ್ಟು ಆದ್ಯತಾ ರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳು	೧೫೧.೫೩	೭೭೮.೧೭
ಇತರ ಮುಂಗಡಗಳು	೧೯೭.೨೭	೪೭೮.೬೬

ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳು	ರೂ. ಕೋಟಿ		
	ಗುರಿ	ಸಾಧನೆ	ಸಾಧನೆಯ ಶೇ(%) ಪ್ರಮಾಣ
ಕೃಷಿ	೧೭೩.೫೨	೨೦೭.೭೪	೧೨೦
ಬೆಳೆ ಸಾಲ	೭೬.೫೭	೯೬.೭೩	೧೨೬
ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು	೨೫೬.೨೬	೨೫೬.೮೭	೧೦೦
ತೃತೀಯ ಆದ್ಯತಾರಂಗ (ವ್ಯಾಪಾರ, ಸೇವೆಗಳು, ಸಾರಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸ್ವಲ್ಪದ್ಯೋಗ)	೨೭೮.೬೪	೩೧೩.೫೬	೧೧೭
ಒಟ್ಟು ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಮುಂಗಡಗಳು	೭೦೮.೪೧	೭೭೮.೧೭	೧೧೧
ಇತರ ಮುಂಗಡಗಳು	೨೦೫.೯೦	೪೭೮.೬೬	೨೩೫

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೯ : ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲಯೋಜನೆ - ನಿಗದಿತ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ

(ರೂ.ಕೋಟಿ)

ವಿವರ	೧೯೯೭-೯೮	೧೯೯೮-೯೯	೧೯೯೯-೦೦	೨೦೦೦-೦೧	೨೦೦೧-೦೨	೨೦೦೨-೦೩	೨೦೦೩-೦೪	೨೦೦೪-೦೫	೨೦೦೫-೦೬	೨೦೦೬-೦೭
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ರಂಗ										
ಗುರಿ	೩೨.೫೬	೪೨.೮೭	೫೦.೦೯	೫೬.೬೪	೫೯.೧೦	೫೬.೧೬	೬೩.೯೩	೧೦೨.೬೩	೧೧೫.೮೯	೧೭೩.೪೬
ಸಾಧನೆ	೩೫.೨೯	೨೭.೨೮	೩೧.೦೧	೩೯.೩೮	೩೪.೪೯	೪೮.೮೯	೮೨.೦೯	೧೦೯.೮೫	೧೧೮.೩೧	೨೦೭.೭೪
ಶೇಕಡಾ	೯೪	೬೪	೬೨	೭೦	೫೮	೮೭	೧೩೦	೧೦೭	೧೦೨	೧೨೦
ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ರಂಗ										
ಗುರಿ	೭೫.೪೩	೯೩.೦೮	೯೪.೫೧	೧೨೦.೭೯	೧೨೮.೮೦	೧೨೮.೧೫	೧೫೯.೫೨	೧೬೮.೨೯	೨೦೩.೫೮	೨೫೬.೨೬
ಸಾಧನೆ	೭೨.೩೫	೬೭.೫೯	೬೭.೯೫	೧೨೩.೩೮	೯೫.೫೪	೧೪೧.೬೭	೨೨೧.೪೩	೨೮೧.೮೪	೨೪೪.೦೨	೨೫೬.೮೫
ಶೇಕಡಾ	೯೬	೭೩	೭೨	೧೦೨	೭೪	೧೧೧	೧೩೯	೧೬೭	೧೨೦	೧೦೦
ತೃತೀಯ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗ										
ಗುರಿ	೫೫.೪೬	೬೬.೬೯	೭೨.೮೮	೮೧.೮೮	೯೩.೩೨	೧೩೩.೧೭	೧೫೪.೨೬	೧೯೪.೪೯	೨೨೭.೩೮	೨೭೬.೫೯
ಸಾಧನೆ	೪೩.೯೨	೭೫.೩೦	೮೮.೮೯	೮೨.೪೪	೧೦೭.೨೭	೧೬೫.೪೫	೧೯೪.೯೫	೨೩೯.೫೧	೨೬೬.೭೦	೩೧೩.೫೭
ಶೇಕಡಾ	೭೯	೧೧೩	೧೨೨	೧೦೧	೧೧೫	೧೩೪	೧೨೬	೧೨೩	೧೧೭	೧೧೪
ಆದ್ಯತಾರಂಗದ ಒಟ್ಟು ಮುಂಗಡ										
ಗುರಿ	೧೬೮.೪೪	೨೦೨.೬೪	೨೧೭.೪೯	೨೫೯.೩೨	೨೮೧.೨೧	೩೦೭.೪೮	೩೭೭.೭೧	೪೬೫.೪೧	೫೮೬.೮೫	೭೦೬.೩೧
ಸಾಧನೆ	೧೫೧.೫೩	೧೭೦.೧೭	೧೮೭.೮೫	೨೪೫.೨೦	೨೩೭.೫೦	೩೫೬.೦೧	೪೯೨.೬೯	೬೩೧.೨೦	೬೫೬.೫೦	೭೭೮.೧೬
ಶೇಕಡಾ	೯೦	೮೪	೮೬	೯೫	೮೪	೧೧೬	೧೩೦	೧೩೬	೧೧೨	೧೧೦

ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ ೨೦೦೬-೦೭ರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಾದ ಸಾಧನೆ

ಕೃಷಿರಂಗಕ್ಕೆ ಹರಿದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

೧) ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡಿದ ಸಾಲ : ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆ (ಕೆಸಿಸಿ ಯೋಜನೆ)ಯು ಮೂಲತಃ ರೈತರ ವ್ಯವಸಾಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅಡಚಣೆರಹಿತವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದೆ. ಅದನ್ನೊಂದು

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ	
	ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸ್ಥಿತ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ
ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	೪೯೬೫	೨೧.೨೫
ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್	೧೧೩೮	೫.೬೭
ದ.ಕ.ಜಿ.ಕೆ.ಸಿ.ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಎಸ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ.ಬಿ)	೧೦೨೮೪	೩೬.೬೪
	೧೬೩೮೭	೬೩.೫೬

ಆವರ್ತನ ಋಣದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರು ತಮಗೆ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಬೇಕಾದಂತೆ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆ ರೈತನಿಗೆ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮೂರು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ೩೧.೦೩.೨೦೦೭ ರವರೆಗಿನ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

(ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ರಂಗ	೨೦೦೪-೦೫	೨೦೦೫-೦೬	೨೦೦೬-೦೭
ಬೆಳೆ ಸಾಲ	೪೭.೮೭	೭೩.೧೦	೯೬.೭೩
ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ	೧.೫೫	೨.೯೮	೩.೪೭
ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	೮.೧೬	೯.೬೭	೧೨.೭೦
ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ	೨.೧೮	೨.೪೧	೨.೩೬
ತೋಟಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ಯಾನ ಕೃಷಿ	೬.೩೩	-	೧೦.೦೦
ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ	೦.೦೦	೦.೦೩	೦.೨೮
ಕೃಷಿ ಕಾಡು	೦.೩೨	೦.೧೨	೦.೫೩
ಹೈನುಗಾರಿಕೆ	೪.೩೧	೨.೧೮	೪.೮೬
ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ	೦.೭೬	೧.೮೪	೨.೦೨
ಮೀನುಗಾರಿಕೆ	೨.೯೯	೩.೮೫	೭.೨೩
ಇತರೆ	೯.೦೬	೩೫.೭೪	೬೭.೫೬

ಕೃಷಿರಂಗದ ಹೂಡಿಕೆ ಋಣ

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೃಷಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಉದಾ: ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ, ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ, ಕೃಷಿ ಕಾಡು, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉಪವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಿದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತವು ಹೀಗಿದೆ.

ಉದ್ದಿಮೆ ರಂಗಕ್ಕೆ ಹರಿದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕೃಷಿ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಳೆದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ೫೦೦೦ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕರಕುಶಲವೃತ್ತಿಯವರು ಹರಿಹಗ್ಗ ತಯಾರಿಕೆ, ಮಡಿಕೆ-ಕುಡಿಕೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಹೊಲಿಗೆ, ಕಮ್ಮಾರ ಕೆಲಸ, ಬಿದಿರಿನ ಕೆಲಸ, ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಾಣೆ, ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ಆಭರಣದ ಕೆಲಸ, ಮರಕೆಲಸ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವಿಧ ಕರಕುಶಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ೧೪ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ರೂ ೫೬.೦೮ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ೨೯೬೦ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ೭೧೮೩ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ರೂ ೩೧೨ ಕೋಟಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ೪೪೦೭೬ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿವೆ. ಇವುಗಳು ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣ, ಮರ ಮತ್ತು ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳ ಕೆಲಸ, ವಾಹನಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು, ಹೆಂಚು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತಯಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ೨೩ ನೋಂದಾಯಿತ ಸಹಕಾರಿ ಉದ್ದಿಮೆ ಸಂಘಗಳೂ ಇವೆ. ಎಂಟು ಶಕ್ತಿಮಗ್ಗ (ಪವರ್ ಲೂಮ್) ಮತ್ತು ಕೈ ಮಗ್ಗ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಉದ್ದಿಮೆ ರಂಗಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಣೆಯಾದ ಸಾಲದ ವಿವರ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ರಂಗ	(ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)		
	೨೦೦೪-೦೫	೨೦೦೫-೦೬	೨೦೦೬-೦೭
ಕಿರು ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ರಂಗ	೮.೫೦	೫.೧೫	೭.೨೫
ಕೈ ಮಗ್ಗಗಳು	೦.೧೧	೦.೦೨	೦.೦೬
ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು	೦.೪೦	೦.೧೧	೦.೩೫
ಉಳಿದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು	೨೭೧.೯೬	೨೦೯.೪೦	೨೪೯.೧೯
ಒಟ್ಟು	೨೮೦.೯೭	೨೧೪.೬೮	೨೫೬.೬೫

ಅನ್ಯ ಆದ್ಯತಾರಂಗಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

ಅನ್ಯ ಆದ್ಯತಾರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಗಾಟಗಾರರು, ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಣ್ಣ ವ್ಯವಹಾರ, ವಸತಿ, ವೃತ್ತಿಶೀಲರು ಮತ್ತು ಸ್ನೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸೇರಿವೆ. ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಹರಿಯುವ ಓಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಲಗಳ ಕಡೆ ಬೇಡಿಕೆ ಸತತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಆದ್ಯತಾರಂಗಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸಿದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ರಂಗ	(ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)		
	೨೦೦೪-೦೫	೨೦೦೫-೦೬	೨೦೦೬-೦೭
ಸಾರಿಗೆ	೨೯.೦೦	೨೯.೭೧	೫೫.೧೩
ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ವ್ಯವಹಾರ	೬೫.೩೬	೬೭.೭೭	೬೫.೬೩
ವೃತ್ತಿ ಶೀಲರು ಮತ್ತು ಸ್ನೋದ್ಯೋಗಿಗಳು	೧೨.೯೬	೧೧.೯೯	೧೫.೦೨
ಶಿಕ್ಷಣ	೧೦.೫೫	೧೭.೬೩	೪೦.೧೬
ವಸತಿ	೯೦.೦೯	೧೧೭.೧೩	೧೧೫.೩೭
ದಿನಬಳಕೆ ವೆಚ್ಚ	೨.೦೪	೨.೯೩	೩.೭೩
ಇತರೆ	೨೯.೫೦	೫೨.೧೭	೧೮.೫೨

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಹರಿವು

೧. **ಗೇರು (ಗೋಡಂಬಿ) ಉದ್ಯಮ :** ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉದ್ಯಮ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೦೮ ಗೇರು (ಗೋಡಂಬಿ) ಸಂಸ್ಕರಣ ಉದ್ಯಮಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಉಡುಪಿ - ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ-ಹೆಬ್ಬಿ ನಡುಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ಯಮವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವರ್ಷವಿಡೀ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೬-೦೭ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ರೂ. ೨೬೨ ಕೋಟಿಯಾಗಿದೆ.
೨. **ಸಮುದ್ರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ :** ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸುಮಾರು ೯೮ ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಸಮುದ್ರ ತೀರವಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ೬೦೦೦ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೬೩ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿದ್ದು ೧೦ ಮೀನು ಇಳಿಸುವ ತಾಣಗಳಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಮೀನಿನ ಜಾತಿಗಳೆಂದರೆ - ಬಂಗುಡೆ (ಮ್ಯಾಕ್ರೆಲ್), ಬೈಗೆ (ಸಾರ್ಡೆನ್), ಕ್ಯಾಟ್‌ಫಿಶ್ ಮತ್ತು ಸಿಗಡಿ (ಪ್ರಾನ್). ಇತ್ತೀಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಹಿಡಿದ ಮೀನಿನ ತೂಕ ಸುಮಾರು ೬೮೭೦ ಟನ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಮೌಲ್ಯ ರೂ. ೧೩೨ ಕೋಟಿ. ೨೦೦೬-೦೭ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮೀನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೭೨೩ ಲಕ್ಷ.

ಸಾಲ ವಿತರಣೆಯ ಸರಳ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರು ಕಿರು ಉದ್ಯಮ/ಆದಾಯ ತರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಬಡತನದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ (ಎಸ್.ಹೆಚ್.ಜಿ) ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರನ್ನು ಸಶಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸಲು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಬಡವರ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗದ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೮.೮೧ ಲಕ್ಷವಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. ೭೮ ರಷ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರು ಶೇ ೬, ಕೃಷಿಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇ ೧೧ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇ.೩೨ ರಷ್ಟು ಇದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಶೇ.೪.೫೨ ರಷ್ಟು ಅರೆಕಾಲಿಕ ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿಗೆ (ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆಶಿಕಾ, ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಕೆ.ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.), ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ಎನ್.ಎಸ್.ಟಿ.), ನವೋದಯ ಗ್ರಾಮ ವಿಕಾಸ ಚ್ಯಾರಿಟೇಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಮ, ಜೀವನ್‌ಧಾರ ಸೊಸೈಟಿ, ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಚಿಂತಿತರು (ಕನ್ಸರ್ನ್ಡ್ ಫಾರ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ (ಸಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಸಿ.), 'ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ', ಮುಂತಾದ ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆ (ಎನ್.ಜಿ.ಒ) ಗಳೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಿವೆ.

ಕೆಲವು ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳು (ಎನ್.ಜಿ.ಒ) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಉಳಿತಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಸಂಘಟನೆಗಳು ನೀಡಿದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಕೆ.ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.)ಯವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ 'ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿನಿಮಯ' ದ ಅನುಪಮ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು (ಎಸ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ.ಸಿ.ಬಿ.)ಗಳು

‘ಸಾಲ ವಾಹಕ’ದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲವಿತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಜೊತೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೩೧-೦೩-೨೦೦೭ ರ ತನಕ ೧೪೫೩೧ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೦೬೪೨ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ ಹೀಗಿತ್ತು.

ವಿವರ	೩೧-೦೩-೨೦೦೭	೩೧-೦೩-೧೯೯೮
ಕಾರ್ಯನಿರತ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಸಾಲದ ಸ್ಥಿತ ಮೊತ್ತ	೧೮೮೧ ೭೫೩ ರೂ.೧೪೧ ಲಕ್ಷ	೧೪೫೩೧ ೧೦೬೪೨ ರೂ.೬೯೫೬ ಲಕ್ಷ

ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪಾತ್ರ

ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಹಲವಾರು ಸಹಾಯಧನ ಸಹಿತ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದಿವೆ. ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮತ್ತು ನಿರುದ್ಯೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉತ್ಪಾದಕ ಸೊತ್ತುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಬಡವರನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಲಾಭಪ್ರದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವ ಗುರಿಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆ.

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೩೧-೦೩-೨೦೦೭ರಂದು ೨೫೬೨೨ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಡತನರೇಖೆ (ಬಿಪಿಎಲ್) ಯ ಕೆಳಗಿವೆಯೆಂದು ಎಣಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಂಚಿಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿತ್ತು.

ಮಂಡಲ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ	ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ	ಇತರರು	ಒಟ್ಟು
ಕುಂದಾಪುರ	೧೮೬೫	೧೦೫೨	೫೭೪೯	೮೬೬೬
ಕಾರ್ಕಳ	೧೭೦	೧೪೧	೧೭೬೨	೨೦೭೩
ಉಡುಪಿ	೧೩೪೫	೯೫೦	೧೨೫೬೮	೧೪೮೮೩
ಒಟ್ಟು	೩೩೮೦	೨೧೪೩	೨೦೦೯೯	೨೫೬೨೨

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಅ) ಸ್ವರ್ಣಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ವೈ)

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವೋದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಿ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧, ೧೯೯೯ ರಲ್ಲಿ “ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ” ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆಳಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಐ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ), ಟ್ರೈಸೆಮ್, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ದ್ವಾಕ) ಗಂಗಾಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆ (ಜಿ.ಕೆ.ವೈ), ಮಿಲಿಯ ಬಾವಿಗಳ ಯೋಜನೆ (ಎಂ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಎಸ್)ಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿವೆ.

ಸ್ವ.ಜ.ಗ್ರಾ.ಸ್ವ.ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ವೈ)ಯು ಬಡವರನ್ನು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸುವುದು, ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ತರಬೇತಿ, ಸಾಲ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಮಾರಾಟ ಸೌಕರ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸರಕಾರದ ಸಹಾಯಧನದಲ್ಲಿ ಆದಾಯತರುವ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯ ಪಡೆದ ದಿನಾಂಕದಿಂದ ಮೂರುವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ಪಡೆದ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಬಡತನದ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮೇಲೇತ್ತುವುದು ಸ್ವ.ಜ.ಗ್ರಾ.ಸ್ವ. ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲೋದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ನೆರವು ಪಡೆದ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಪಕ್ಷ ರೂ.೨೦೦೦/- ದ ನಿವ್ವಳ ಮಾಸಿಕ ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವುದನ್ನು ಸುನಿಶ್ಚಿತಗೊಳಿಸಲು ಈ ಯೋಜನೆಯು ಆಶಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಆ) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (ಪಿ.ಎಂ.ಆರ್.ವೈ)

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸ್ವರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆಯು ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರಿಗೆ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಲು ೦೨-೧೦-೧೯೯೩ರಂದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದ ಸಹಾಯಧನಸಹಿತ ಸಾಲ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದನ್ವಯ ಕನಿಷ್ಠ ಎಂಟನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪಡೆದ ೧೮ ರಿಂದ, ೩೫ ವರ್ಷದ ವಯೋಮಿತಿ (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ/ಮಾಜಿಯೋಧರು, ಸೈನಿಕರು, ವಿಕಲಾಂಗರು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ೧೦ ವರ್ಷ ವಯೋ ರಿಯಾಯಿತಿಯೊಡನೆ)ಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ.೧,೦೦,೦೦೦/- ಮೀರಿದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರು ಸಹಾಯಧನ ಸಹಿತ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರು. ಸರಕಾರದಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ (ಐಟಿಐ) ಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಆರು ತಿಂಗಳು ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರಿಗೆ (ಶೇ. ೨೨.೫ ರಷ್ಟು) ಮತ್ತು ಅನ್ಯಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ (ಶೇ.೨೨ ರಷ್ಟು) ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ಕಾದಿರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉಪವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಹಾಗೂ ಗೊಬ್ಬರ ಖರೀದಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ರೂ. ಎರಡು ಲಕ್ಷ ವ್ಯಯವನ್ನು ಮೀರದ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದಿಮೆ/ಸೇವೆ/ವ್ಯಾಪಾರ (ಐ.ಎಸ್.ಬಿ) ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ (ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸೆಂಟರ್)ವು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನ ಹೊಣೆ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ರೂ. ೧೨,೫೦೦/- ರ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಶೇ.೧೫ರ ಬಂಡವಾಳ ಸಹಾಯಧನ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇವಾರಂಗದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ರೂ. ಎರಡು ಲಕ್ಷದ ಸಾಲಮಿತಿಯಿದ್ದರೆ, ಉದ್ದಿಮೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ರೂ.ಐದು ಲಕ್ಷದ ಸಂಯೋಜಿತ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಬಹುದು. ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ರೂ.೧೦ ಲಕ್ಷದ ಒಳಗಿನ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚದ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವ ಐದು ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವ ಎರಡು ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಉಪಭದ್ರತೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಇ) ಸ್ವರ್ಣಜಯಂತಿ ಷಹರಿ ರೋಜ್‌ಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ಆರ್.ವೈ)

ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಗರ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ನಗರದ ಬಡಜನರಿಗೆ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆ ಅಥವಾ ದಿನಗೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗದ ಮೂಲಕ ಲಾಭಪ್ರದ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿವೆ - ನಗರ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನಗರ ದಿನಗೂಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕುಟುಂಬದ ಆದಾಯ ಬಡತನದ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿದ್ದು ಒಂಬತ್ತನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಕಲಿತ ಅರೆಉದ್ಯೋಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾದ ಯುವಕರಿಗೆ ಯೋಜಿತ ಉದ್ಯಮ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.೧೫ ರ ಸಹಾಯಧನಯುಕ್ತ ರೂ.೫೦,೦೦೦/- ಬ್ಯಾಂಕು

ಸಾಲದ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳು ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾದ ಮೂಲಧನ ಶೇ.೫ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವರ ಒಟ್ಟು ಯೋಜಿತ ಉದ್ಯಮವೆಚ್ಚವು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಮಿತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪಾಲುದಾರರಿಗಿರುವ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಗುಂಪಾಗಿ ಸ್ವೋದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸುವ ನಗರದ ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯು ವಿಶೇಷ ಸವಲತ್ತನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ೧೦ ಮಹಿಳೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಇಂಥ ಪ್ರತಿ ಗುಂಪು ರೂ.೧.೨೫ ಲಕ್ಷ ಇಲ್ಲವೆ ಯೋಜಿತ ಉದ್ಯಮ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.೫೦ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರು. ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಉದ್ಯಮೋತ್ಸಾಹಿಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರವು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ನಗರದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ವರ್ಗವು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಯಕರ್ತನ ಹೊಣೆ ಹೊರುತ್ತದೆ.

ಈ) ಉದ್ಯೋಗಿನಿ ಯೋಜನೆ

೧೯೯೬-೯೭ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಲಾದ ಈ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯು ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ರೂ.೧,೦೦,೦೦೦/- ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಸಹಾಯಧನಯುಕ್ತ ಸಾಲದ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಹಾಯಧನವು ಯೋಜಿತ ಉದ್ಯೋಗ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.೨೦ರ ಮಿತಿಗೊಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ/ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ, ವಿಕಲಾಂಗ ಮತ್ತು ವಿಧವೆಯಿರದ ಮಹಿಳೆಯರು ಶೇ.೩೦ ರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಧನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು. ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಿತಿ ರೂ.೨೫,೦೦೦/- ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಅರ್ಹತೆಯ ನಿಯಮ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ವಹಿಸಿದೆ.

ಉ) 'ಸ್ವಾವಲಂಬನ' ವ್ಯುದುಸಾಲ ಯೋಜನೆ

ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಾರಂಭ, ಸೇವಾ ಉದ್ಯಮ, ಕೃಷಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಲು, ಅರ್ಜಿದಾರರು ಜನ್ಮದಿಂದ ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವ್ಯದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ನಿವಾಸಿ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿರಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ಅರ್ಜಿದಾರರ ಕುಟುಂಬದ ಒಟ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ.೨೨,೦೦೦/- ವನ್ನು ಮೀರಿರಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಅರ್ಜಿದಾರರು ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಉದ್ಯೋಗ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಅರ್ಜಿದಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಅವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯಮದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಊ) ಚೈತನ್ಯ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮವು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿ ರೂ.೫೦,೦೦೦/-ಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಅವರು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ಯಮ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.೫೦ ರ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗೆ ಅದಾಯತರುವ ಉದ್ಯಮ, ಸೇವಾಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ರಂಗದ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕು ವಿವಿಧ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವಿಧ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸರಕಾರದಿಂದ ಪ್ರವರ್ತಿತವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಗ್ರಣಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ

ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. ಸರಕಾರಿ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಶಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಿತ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯಾಲಯಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸರಕಾರಿ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಿದ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆ	೨೦೦೪-೦೫		೨೦೦೫-೦೬		೨೦೦೬-೦೭	
	ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳು	ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷ)	ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳು	ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷ)	ಪ್ರಯೋಜನಾರ್ಥಿಗಳು	ಮೊತ್ತ (ರೂ.ಲಕ್ಷ)
ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೋಚ್ಛಗಾರ್ ಯೋಜನೆ	೬೨ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ೬೪೨೨೨೨	೨೫೮.೦೦	೫೨ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ೬೪೨೨೨೨	೨೧೩.೦೦ ಮತ್ತು ೩೨	೬೧ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ೬೪೨೨೨೨	೧೨೯.೬೬
ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ರೋಚ್ಛಗಾರ್ ಯೋಜನೆ	೩೯೫	೨೨೨.೦೫	೪೧೮	೨೨೨.೦೮	೪೧೪	೩೧೮.೩೨
ಸ್ವರ್ಣ ಜಯಂತಿ ಷಹರಿ ರೋಚ್ಛಗಾರ್ ಯೋಜನೆ	೮	೩.೫೦	೮	೪.೦೦	೨೨	೬.೨೮
ಉದ್ಯೋಗಿನಿ	೬	೩.೦೦	೬	೩.೫೦	೨೩	೧೦.೯೮
ಚೈತನ್ಯ	೪೬	೨.೧೦	೧೨೩	೪.೦೩	೧೬೪	೯೯.೯೮
ಸ್ವಾವಲಂಬನ	೧೬	೧.೬೨	೫೩	೩.೫೮	೧೦೮	೪೧.೧೪

ಸಾರಾಂಶ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ೧೦ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾದುದು. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕ ಜನರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿದುದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲದೆ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದಿಂದಲೂ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾಲುವೆಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಸುವ ದಿವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ದಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿ, ಉದ್ಯಮ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ವಸತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸೇವಾ ಉದ್ಯಮಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತಿವೆ. ಒಂದೆಡೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಗೇರು ಉದ್ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯಗಳಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿವಿಧ ಮಗ್ಗುಲುಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಸರಕಾರಿ ಪ್ರವರ್ತಿತ ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ, ದಲಿತರು, ದುರ್ಬಲರು ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಗಿಯಾಗಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ಯಶಸ್ವಿ ವಾಹಕಗಳಾಗಿವೆ. ಒಂದೇ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆರೆತು ಅವರ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನಿತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೇಗವರ್ಧಕಗಳಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ.

ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ

ನಿರಂತರ ಸಹಕಾರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಮರುಸಾಲ ಯೋಜನೆ (ರಿಫೈನಾನ್ಸ್), ಸಹಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ ಹಾಗೂ ಮರು ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ (ಎನ್.ಜಿ.ಒ), ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ, ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ, ಸರಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುವವರಿಗೆ, ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ, ರೈತ ಕೂಟಗಳಿಗೆ ನಬಾರ್ಡ್ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸದಾ ಬ್ಯಾಂಕು ಇನ್ನಿತರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳ ಸಮನ್ವಯದೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪ್ರತೀ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಬಾರ್ಡ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಧಾರಿತ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೧೯೮೮-೮೯ರ ಸಾಲಿನಿಂದ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಬಾರ್ಡ್ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

(ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ಬೆಳೆ ಸಾಲ	೨೦೦೩-೦೪	೨೦೦೪-೦೫	೨೦೦೫-೦೬	೨೦೦೬-೦೭	೨೦೦೭-೦೮
	ಗುರಿ	ಗುರಿ	ಗುರಿ	ಗುರಿ	ಗುರಿ
ಮಧ್ಯಮ ಕೃಷಿಸಾಲ	೬೦೧೭.೦೦	೬೪೦೨.೮೧	೧೨೬೯೦.೧೩	೧೧೯೧೪.೫೦	೧೪೩೫೮.೦೦
ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಕೃಷಿಸಾಲ	-	-	-	-	೮೩೫೪.೦೫
ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರ	೧೮೫೪೩.೨೫	೨೫೯೨೮.೦೦	೨೮೫೭೦.೦೦	೨೪೨೬೬.೮೦	೨೯೫೫೧.೬೫
ಇತರ ಆದ್ಯತಾ ರಂಗ	೧೪೫೫೦.೦೦	೨೦೬೭೬.೨೫	೩೩೦೨೨.೫೦	೨೬೭೨೮.೭೫	೩೨೭೦೩.೭೫
ಒಟ್ಟು ಆದ್ಯತಾ ರಂಗ	೩೯೧೧೦.೨೫	೫೩೦೦೭.೦೬	೭೪೨೮೨.೬೩	೬೨೯೧೦.೦೫	೮೪೯೬೭.೪೫

ಗ್ರಾಮೀಣ ಏಳಿಗೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (ಆರ್. ಐ. ಡಿ. ಎಫ್.)ಯನ್ನು ೧೯೯೫ ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ನಿಧಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಈ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.೮೧.೯೫ ಕೋಟಿ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚವುಳ್ಳ ಸುಮಾರು ೩೩೦ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಈವರೆಗೆ ರೂ.೭೨.೯೪ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಿಂಹಪಾಲು (೬೭.೨%) ಗ್ರಾಮೀಣರಸ್ತೆ ಹಾಗೂ ಸೇತುವೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ, ಚಿಕ್ಕ ನೀರಾವರಿ, ಕೃಷಿ ಹೊಂಡ, ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮುಂತಾದುವು ಆರ್. ಐ. ಡಿ. ಎಫ್. ಯೋಜನೆಯ ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು

೧. ರೈತ ಕೂಟಗಳು : ೩೧.೦೩.೨೦೦೬ ರವರೆಗಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್ ಗಳ ರೈತಕೂಟಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದೆ. ೩೧.೦೩.೨೦೦೬ರ ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ೫೬ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ರೈತಕೂಟಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಜರುಗಿಸಲು ಸುಮಾರು ರೂ.೯೫,೯೪೭/- ಧನ ಸಹಾಯ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದೆ.

೨. ಮರುಸಾಲ (ರಿಫೈನಾನ್ಸ್) ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ

(ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವರ್ಷ	ಹೂಡಿಕೆ ಋಣ	ಉತ್ಪಾದನಾ ಋಣ ಬ್ಯಾಂಕ್*	ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್#
೧	೨೦೦೩-೦೪	೯೮೮.೦೦	೮೪೫.೦೦	೨೧೫.೦೦
೨	೨೦೦೪-೦೫	೧೧೮೪.೦೦	೮೪೫.೦೦	೩೩೭.೦೦
೩	೨೦೦೫-೦೬	೬೪೧.೦೦	--	೦೦.೦೦

* ೨೦೦೫-೦೬ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಮರುಸಾಲವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೨೦೦೪-೦೫ರ ವರೆಗೆ ಹಿಂದಿನ ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವಿವರ ಮತ್ತು ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಕಾಸ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಶಾಖೆಗಳ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

೩. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿ (ಆರ್.ಐ.ಡಿ.ಎಫ್.)

ಯೋಜನೆಯಡಿ ನೀಡಿದ ಬೆಂಬಲ - ೩೧.೦೩.೨೦೦೬ರ ವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ.

(ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ಮಂಜೂರಾದ ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ		ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ		ನಬಾರ್ಡ್ ಸಾಲ		ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ (ಲಕ್ಷ ಮಾನವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)	
ಕಾರ್ಯನಿರತ ಯೋಜನೆ ಗಳು	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು	ಕಾರ್ಯನಿರತ ಯೋಜನೆ ಗಳು	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು	ಕಾರ್ಯನಿರತ ಯೋಜನೆ ಗಳು	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು	ಕಾರ್ಯನಿರತ ಯೋಜನೆ ಗಳು	ಸಂಪೂರ್ಣ ಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳು
೧೯೨.೦೦	೧೬೩.೦೦	೪೧೫೫.೪೦	೪೧೮೮.೫೫	೩೬೫೩.೦೧	೩೭೭೨.೨೦	೨೦.೭೮	೨೦.೯೪

ಸ್ತ್ರೀ-ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೨೦೦೦-೦೧ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಶಕ್ತತೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸ-ಸ್ವಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ. (೩೦.೦೬.೨೦೦೭ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)

(ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಉಡುಪಿ	ಕುಂದಾಪುರ	ಕಾರ್ಕಳ	ಒಟ್ಟು
೧	ಗುಂಪುಗಳು	೧೦೯೦	೯೭೦	೫೮೦	೨೬೪೦
೨	ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೬೧೩೦	೧೪೪೫೬	೭೯೭೯	೩೨೫೬೫
೩	ಇದುವರೆಗಿನ ಉಳಿತಾಯ ಮೊತ್ತ	೫.೭೪	೫.೯೦	೨.೦೦	೧೩.೬೪
೪	ಇದುವರೆಗಿನ ಆಂತರಿಕ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ	೧೧.೦೦	೧೫.೦೦	೬.೪೩	೩೨.೪೩
೫	ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿಂಕೇಜ್ ಆದ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೯೦೪	೮೦೫	೪೬೦	೨೧೭೪
	ಮೊತ್ತ	೩.೯೮	೩.೮೪	೧.೩೫	೯.೧೭
೬	ಮರು ಪಾವತಿಯ ಮೊತ್ತ	೩.೪೦	೨.೨೩	೦.೯೫	೬.೫೮

ಗುಂಪುಗಳ ಇತರ ವಿವರಗಳು

(ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲೂಕು	ಎಸ್.ಜಿ.ಎಸ್.ವೈ.		ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ		ಆದಾಯೋತ್ಪನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಗುಂಪುಗಳು	
		ಗುಂಪು	ಮೊತ್ತ	ಗುಂಪು	ಮೊತ್ತ	ಗುಂಪು	ಚಟುವಟಿಕೆ
೧.	ಉಡುಪಿ	೩೦	೩೦೦೦೦	೧೦೨೦	೫೧೦೦೦೦	೭೨೧	ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ, ತರಕಾರಿ, ಹೈನು ಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಬೇಕರಿ
೨	ಕುಂದಾಪುರ	೭	೭೦೦೦	೯೧೮	೪೫೯೦೦೦	೬೬೨	ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ತರಕಾರಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಬೇಕರಿ, ಹೊಲಿಗೆ
೩	ಕಾರ್ಕಳ	೧೧	೧೧೦೦೦	೫೪೭	೨೭೩೫೦೦	೩೯೮	ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ತರಕಾರಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಬೇಕರಿ, ಹೊಲಿಗೆ

ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸಿಂಗ್ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಘಟನೆ (ಎನ್. ಜಿ. ಒ.) ಮತ್ತು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಎಸ್. ಎಚ್. ಪಿ. ಐ.) ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇಲಾಖೆ "ಸ್ತ್ರೀ ಶಕ್ತಿ" ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ೩೧.೦೩.೨೦೦೭ರ ವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೪೫೩೧ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಎಸ್.ಕೆ.ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ. ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಯೋಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಸುಮಾರು ೧೦೬೪೨ ಗುಂಪುಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ಋಣ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿವೆ.

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಚಿತ್ರಣ :

೧	ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ತಾಲೂಕು / ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು	೩		
೨	ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಟನೆಗಳಿರುವ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು	ಎಲ್ಲಾ ೩ ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ		
೩	ಎನ್.ಜಿ.ಒ.ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೭		
೪	ಋಣ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರತವಿರುವ ಎನ್.ಜಿ.ಒ.ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೫		
೫	ಒಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳು	ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೨೦೭	ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೧೧	ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೨೦
೬	ಋಣ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರತವಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳು	೧೫೪	೧೧	೨೦+೫೧ (ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು)
೭	ಭಾಗವಹಿಸಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	-	೫	-
೮	ಭಾಗವಹಿಸಲಿರುವ ಇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	-	೨	-

ನಬಾರ್ಡ್-ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್

ನಬಾರ್ಡ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

- (ಅ) ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ:
- ನವೀನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು/ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
 - ಶಕ್ಯಶಕ್ಯತೆಯ ರೂಪರೇಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
 - ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ. ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ-ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ.
 - ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- (ಆ) ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ.
- (ಇ) ಋಣ ಸಂಪರ್ಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ.
- (ಈ) ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ, ಯಶೋಗಾಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರ.
- (ಉ) ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ. ಮತ್ತು ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ವ ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮುನ್ನಡೆ ಸಾಧಿಸುವುದು.
- (ಊ) ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ನೀಡುವುದು.

ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ. ಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಿ ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ವ-ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡಲು ನೆರವಾಗಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಏಳು ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ.ಗಳ ಪೈಕಿ ಐದು ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ.ಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಋಣ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳೆಂದರೆ - ಎಸ್.ಕೆ.ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ., ನವೋದಯ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಟ್ರಸ್ಟ್.

ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ. / ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಉತ್ತಮ ವಾತಾವರಣವಿದೆ. ಎನ್.ಜಿ.ಬಿ./ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

- (೧) ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (ಎಸ್.ಕೆ.ಡಿ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ.), ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೨) ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಗುರುವಾಯನಕೆರೆ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೩) ನವೋದಯ ಗ್ರಾಮ ವಿಕಾಸ ಚಾರಿಟೇಬಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಮಂಗಳೂರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೪) ಜೀವನಧಾರಾ ಸೊಸೈಟಿ, ಕೊರಂಗಪಾಡಿ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೫) ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆಶ್ರಮ, ಕಾಪು, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೬) ಕನ್ನಡ್ ಫಾರ್ ವರ್ಕಿಂಗ್ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ (ಸಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಸಿ.), ಕುಂದಾಪುರ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೭) ಏಜೆನ್ಸಿ ಫಾರ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅವೇಕನಿಂಗ್ ಮತ್ತು ರೂರಲ್ ಸೆಲ್ಫ್ ಹೆಲ್ಪ್ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ (ಆದರ್ಶ), ಮೂಡಬಿದರೆ, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆ.
- (೮) ಸ್ಪೂರ್ತಿ, ಕೇದೂರು, ಕುಂದಾಪುರ
- (೯) ಭಾರತೀಯ ವಿಕಾಸ ಟ್ರಸ್ಟ್ "ಅನಂತ", ಪೆರಂಪಳ್ಳಿ, ಶಿವಳ್ಳಿ, ಉಡುಪಿ.

ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು : ಕೃಷಿಕರಿಗೆ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾವಂತ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇವಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಲವಾರು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿವರ ಮುಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಹೆಸರು	ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಳ	ಪ್ರವರ್ತಿತ ಬ್ಯಾಂಕು / ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
೧	ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವದ್ಯೋಗ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ರುಡಸೆಟ್)	ಬ್ರಹ್ಮಾವರ (ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು)	ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಗ್ರಾಮಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ
೨	ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಎಸ್.ಆರ್.ಆರ್.ಡಿ.)	ಮಣಿಪಾಲ	ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್
೩	ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎ.ಕಾಮತ್ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ	ಗ್ರಾಮ : ಮಿಯ್ಯಾರ, ಕುದುರೆಮುಖಿ ರಸ್ತೆ, ಕಾರ್ಕಳ.	ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕ್

ಸಹಕಾರಿ ಆಂದೋಲನ

ಮಾನವ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರೀ ಮನೋಭಾವವು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ಸೂತ್ರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಸಹಕಾರವು ಆರ್ಥಿಕ ಮೂಲದ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥ ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ. ಆರ್ಥಿಕ ಏರುಪೇರುಗಳಿಂದಂಟಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನೀಗಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗವೇ ಸಹಕಾರ. ಈ ಆಂದೋಲನದ ಉದ್ದೇಶ ಯಾವುದೇ ಸವಲತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಜನರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುರಿಯುಳ್ಳ ಸಹಕಾರೀ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಕ ಸ್ವಯಂ ಸಹಾಯ ಎಂಬುದು ಸಹಕಾರದ ಮೂಲಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ. “ತಾನು ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ತನಗಾಗಿ” ಎಂಬುದು ಸಹಕಾರಿಗಳ ಘೋಷಣೆಯಾಗಿದೆ.

೧೯೦೪ರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ನೋಂದಣಿ ಕಾಯಿದೆಯ ಮೂಲಕ ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಸಹಕಾರೀ ಆಂದೋಲನವು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಆಂದೋಲನವು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ರಚನೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ೧೯೧೨ರ ಸಹಕಾರೀ ಕಾಯಿದೆಯು ವ್ಯವಸಾಯೇತರ ಮತ್ತು ಲೇವಾದೇವಿಯಲ್ಲದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ತತ್ಪಲವಾಗಿ ಈ ಆಂದೋಲನದ ಕಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶೃಂಗ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ನೆರವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈ ಸಹಕಾರೀ ಆಂದೋಲನ ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಹಕಾರೀ ರಂಗವೂ ಮಹತ್ತರವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ಕೆಲವೇ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ಒಂದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೂ ತನ್ನ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ೧೯೦೪ರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾಯಿದೆಯನ್ವಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಸಹಕಾರಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘ ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಯ ಪಿತಾಮಹರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತಿಗಳಿಸಿದ ದಿ.ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದ ಬೀಜಾಂಕುರವಾಯಿತು. ದಿ. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರು ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ

ಸಹಕಾರಿ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಅದನ್ನು ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಮುನ್ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಬಹುಬಗೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವ ೧೯೧೨ರ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆ ರಚನೆಯಾಗುವವರೆಗೂ, ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಘಟನಾ ಕ್ರಿಯೆಯು ಮಂದಗತಿಯಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದು, ೧೯೧೨-೧೩ರ ಸಾಲಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ೧೫ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಾಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು, ಒಂದು ಪಟ್ಟಣ ಸಾಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕೃಷಿ ಧಾನ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದವು. ೧೯೧೨ರ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯಿದೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಯಿತು. ಅವಿಭಜಿತ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪುತ್ತೂರಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ೧೯೧೩ರ ನವಂಬರ್ ೩೦ರಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮೂಲಕ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ನ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅದು ೧೯೧೪ರ ಜನವರಿ ೨೪ರಂದು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು (೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು). ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಅದು ಉತ್ತಮ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತಲ್ಲದೇ ನಂತರ ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ಈ ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಯಿತು. ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯ ತರುವುದು ಅಲ್ಲದೇ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಖಾಸಗಿ ಜನರಿಗೆ 'ಸಹಕಾರ' ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಜಿಲ್ಲಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸದ ಕಾರಣ, ಅದನ್ನು ೧೯೩೧ರಲ್ಲಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ಅದರ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಡಳಿತ ಸಮಿತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ನಿಧಿಯನ್ನು (ಸೂಪರ್‌ವಿಷನ್ ಫಂಡ್) ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯು ೧೯೨೩ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಗಾರಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿತಲ್ಲದೇ, ಆ ಕೂಡಲೇ ದುರ್ಬಲ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೬-೨೭ರ ಸಾಲಿನ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ೮೦ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯತ್ವವು ೧೮೦೬ ಇದ್ದು, ಸಂದಾಯಿತ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವು ೨೬೦೫ ರೂ. ಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ೧೯೩೪-೩೫ರ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೯೩ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಾರರಿಗೆ ಮೀಸಲಾದಂತೆ ೧೪ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಉಳಿದ ೭೯ ಆದಿ ದ್ರಾವಿಡ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೨೩-೨೪ರಲ್ಲಿನ ಪ್ರವಾಹದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಮನೆಮಾರು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡವು.

“ಕೋಟೇಚ್ಚೇರಿ ಸಾಲ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ” ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವು (ಈಗ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆ) ೧೯೩೨-೩೩ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಅದು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ “ಉತ್ಪನ್ನ ಅಡಮಾನ ಸಾಲ” ವನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕೇ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೦೯ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯು ನಂತರದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಹಲವಾರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಲದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಇತರ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತಲ್ಲದೇ, ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರದ ಸಾಲಗಳು ಅವುಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶೇ.೧೫ರಿಂದ ಶೇ.೨೦ರ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನ, ಈ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಶೇ. ೬.೨೫ ರಿಂದ ಶೇ.೯ ರ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾದರು. ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿದರದ ಖಾಸಗೀ ಸಾಲದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಸಹ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾದುದಲ್ಲದೇ, ಹಲವಾರು ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ವೃತ್ತಿನಿರತ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಕಪಿಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ‘ಟೌನ್‌ಸೆಂಟ್’ ಸಮಿತಿಯು, ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯು ಆವರೆಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ಸರ್ಕಾರವು ಸಮಿತಿಯ ಶಿಪಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ, ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಶಾಸನ ರಚಿತ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಭೂ ಅಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ಮಹತ್ವದ ವರದಿಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು.

ಸಹಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಂಡೋಪತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ, ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಿರುಸಿನ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರಲ್ಲದೇ, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೆಲ ಪತ್ತಿಕೆಗಳೂ ಸಹ ಸಹಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವು. ಸಹಕಾರಿಗಳ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಿ ೧೯೨೦ರ ವೇಳೆಗೆ ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೨೨ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೧೯೨೭ರ ವೇಳೆಗೆ ೪೧೮ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಸಾಲೇತರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಉತ್ತೇಜನ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಆ ಬಗೆಯ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲನೆಯದೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ಮುದ್ರಣ ಸಹಕಾರ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸಹಕಾರಿ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಹಕಾರಿಗಳು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಸಹ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದ ಹೊಗಳಿತು. ವ್ಯವಸಾಯದ ಬಗೆಗಿನ ರಾಯಲ್ ಆಯೋಗವು ಸಹಕಾರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಾಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ “ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತದ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬಿನ ಜಲಂಧರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.೨೫ರಷ್ಟು

ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.೨೦ರಷ್ಟು ಜನರು ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವರು” ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟಿನಿಂದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಗೂ ೧೯೨೨-೨೪ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಿನ್ನಡೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆತು ಪ್ರಗತಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸದಸ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸಹ ಕ್ರಮೇಣ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿದ್ದ ೩೧೩ ಸದಸ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ೪೩೨ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ೪೮೦ಕ್ಕೂ ಏರುವಂತಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಅದರಂತೆ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಂದ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಕ್ಕಿ, ಭತ್ತ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ರೇಶನ್ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮಳಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (೧೯೫೦-೫೧) ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ (ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕು ಸೇರಿದಂತೆ) ೩೪೯ ವ್ಯವಸಾಯ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು (೫೧ ಅಡಿ ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಘಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಇದ್ದುವು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ೫೨೦ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು 'ಸಹಕಾರ'ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೪೪ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತ್ತಲ್ಲದೇ ಸಹಕಾರದ ಧ್ವಜದಡಿ ತರಲಾದ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೬೧ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿತ್ತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೨೯೩೦೫ ರಿಂದ ೪೫೨,೨೩೮ಕ್ಕೂ, ಒಟ್ಟು ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವು ರೂ. ೩೫೦೨೧೮ ರಿಂದ ರೂ. ೨೫೫೦೦೦ಕ್ಕೂ ತಲುಪಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು (ಕೇವಲ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ೫೮೬೨೦ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿಕರಲ್ಲದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಸಹಕಾರಿ ವಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾದ ಒಟ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೬೫೧೩೦ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವು ರೂ.೨,೦೦,೯೯,೧೯೮ ಇದ್ದು, ಸಾಲ ಮುಂಗಡಗಳ ಮೊತ್ತವು ರೂ.೧,೦೮,೨೧,೪೮೨ ಆಗಿದ್ದಿತು.

ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೫೯ರ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧ ರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲ ದುರ್ಬಲ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಯಥಾರೀತಿ ಸಂಘಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪುನರ್ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಸುಮಾರು ೧೨೫ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರು ತಾಲೂಕು ವ್ಯವಸಾಯ ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇವು ಸದಸ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಬೇಸಾಯ ಉಪಕರಣ, ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಔಷಧ, ಮುಂತಾದವನ್ನು ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಫಸಲು ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರ ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸರ್ಕಾರ ಈ ಮಾರಾಟ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕೆಲ ದುರ್ಬಲ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಧನದ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಗೋದಾಮುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಹಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಐದು ಗೋದಾಮುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡು ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೋದಾಮುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್‌ಸಂಘಟನೆಯ ನಂತರ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಹಕಾರಿ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೫೯ನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ೧೯೬೦ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತಂದನಂತರ 'ಸಹಕಾರಿ' ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಆವರೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕಂಡಿರದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರ ಸಹ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಉಪನಿಬಂಧಕರು ಮಾತ್ರವಿದ್ದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉದಯವಾದ ಮೇಲೆ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಯಿತು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಧೋರಣೆ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು. ರೈತರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಯಾದ ಅಡಿಕೆ, ಕೊಕೊ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಕೊಕೊ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ (ಕ್ಯಾಂಪ್ಲೋ) ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಚಾಕ್ಲೆಟ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಅಗ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

೧೯೬೬ರ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೦೨೪೦ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಅವುಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳವು ರೂ. ೨೮೪೧೫೮೪ ಮತ್ತು ನೀಡಿದ ಸಾಲ-ಮುಂಗಡಗಳು ರೂ. ೧,೪೮,೫೨,೯೦೨ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ದಾಸ್ತಾನು ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮಾರು ೬೩ ಗೋದಾಮುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೇ ಪುತ್ನೂರು, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಸುಳ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಅಡಿಕೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತ್ವರಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಸಾಲವನ್ನು ವಿತರಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರೇರಿತ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಸಹಕಾರಿ ಸ್ಟೋರ್‌ಗಳ ಸಂಘಟನಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಸಗಟು ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಯು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಸಂಘಗಳು ಆಯಾ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಗಟು ದರದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಸೇವಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಗ್ರಾಹಕ ವಸ್ತುಗಳ ಚಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವು. ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ರೈತರ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ನೀಡುವ ಏಜನ್ಸಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾದವು. ಅದರಂತೆ ೧೯೬೮ರ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುದೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ, ೧೪೧೮ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ೧೯೩ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ೨೪೫೦೨೬೬ ರೂ.ಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ರಾಜ್ಯ ವಿದ್ಯುತ್ ನಿಗಮವು ಸಹ ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು. ವ್ಯವಸಾಯ ಮರುಹಣಕಾಸಿನ ಸಂಸ್ಥೆ (ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರಲ್ ರಿಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್) ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ 'ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿ' ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ನೆರವು ಒದಗಿಸಲು ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಅನ್ವಯ ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಧನ, ಅನುದಾನ, ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳ. ಸಾಲ ಮಂಜೂರಾತಿ, ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿಬಂಧಕರ

ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೯೨೩ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು (ಸಮಾಪನೆಗೊಂಡ ೫೮ ಸಂಘಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಆ ಪೈಕಿ ೬೩೧ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮಂಗಳೂರು ವಲಯದಲ್ಲೂ ಹಾಗೂ ೨೯೨ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಪುತ್ತೂರು ವಲಯದಲ್ಲೂ ಇದ್ದವು. ಸಹಕಾರ ಮೀನು ಮಾರಾಟ ಫೆಡರೇಶನ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ೩೫ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇವು ಜಿಲ್ಲಾ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ (ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಚೇರಿ) ಆಡಳಿತ ನಿಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೦-೨೧ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ೧೧೬೨೮೦ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರದ ಧ್ವಜದಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಲಾಯಿತು. ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡ ನಿವ್ವಳ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳದ ಮೊತ್ತವು ರೂ. ೭೫೫೬೦೦೦ ಇದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಪಾಲಿನ ಮೊತ್ತವು ರೂ.೧೧,೮೯,೨೦೦ ರೂ.ಗಳಾಗಿತ್ತು.

ಸರಕಾರ ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಲೀಟರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಹಾಲನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ ಡೈರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಹಾಲಿನ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಹಾಗೂ ವಿತರಣೆಯ ಜಾಲವೂ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು. ನಂತರ ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಕೆನರಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲಾಯಿತು. ಐದನೆ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವ್ಯವಸಾಯ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಹಲವಾರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಅನೇಕ ದುರ್ಬಲ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಇತರ ಸದೃಶ (ಪತ್ತಿನ) ಸಂಘಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಇಳಿಮುಖ ಕಂಡಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೦-೨೧ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೮೬೦ (ಸಮಾಪನೆಗೊಂಡವು ಸೇರಿದಂತೆ) ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ಕೃಷಿಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೪೫ ಮತ್ತು ಇತರ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೧೫ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೩.೦೭ ಲಕ್ಷ ದಷ್ಟಿತ್ತು. ೧೯೨೪-೨೫ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೭೧ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೧೦ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೭೬೧ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೩.೮೫ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಮುಂದೆ ೧೯೨೮-೨೯ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೯೪೧ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಇದ್ದು, ಆ ಪೈಕಿ ೧೬೪ ಸಂಘಗಳು ಕೃಷಿಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳಾಗಿದ್ದು, ಉಳಿದ ೭೭೭ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೫.೧೬ ಲಕ್ಷದಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮೀನುಗಾರರ ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವನ್ನು ಮಲ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಲಾಯಿತು.

ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಸರಕಾರದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದಾಗಿ ೧೯೮೦ರ ನಂತರದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಬಹು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡವು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಮೊದಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಣಿಪಾಲದ ಕೆನರಾ ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಇದರೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಮಂಗಳೂರು ಹಾಲು ಒಕ್ಕೂಟದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೫ರ ಜೂನ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಒಟ್ಟು ೧೦೭೩ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೬.೨೪ ಲಕ್ಷದಷ್ಟಾಗಿತ್ತು. ಒಟ್ಟು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ (೧೦೭೩), ೧೬೨ ಸಕ್ರಿಯ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨.೬೨ ಲಕ್ಷದಷ್ಟಾಗಿದ್ದಿತು. ವರ್ಷಾಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ

ಸಂಘಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಿತರಿಸಿದ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ೨೫೦೨.೬೩ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲದ ಮೊತ್ತ ೩೦೨.೧೮ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ೧೯೯೧-೯೨ರಲ್ಲಿ (ಸಮಾಪನೆಗೊಂಡ ೧೦೧ ಸಂಘಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ) ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೮೯೭ ಆಗಿದ್ದಿತು (ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ). ಒಟ್ಟು ೬೩೧ ಸಕ್ರಿಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಪೈಕಿ ೧೬೫ ಸಂಘಗಳು ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೩.೫೧ ಲಕ್ಷದಷ್ಟಾಗಿದ್ದಿತು. ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ವರ್ಷಾಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ವಿತರಿಸಿದ್ದ ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳ ಮೊತ್ತ ಕ್ರಮವಾಗಿ ೪೩೨೩ ಲಕ್ಷ ರೂ., ೩೯೫ ಲಕ್ಷ ರೂ ಮತ್ತು ೧೭೬೬೬ ರೂ. ಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ೧೯೯೧-೯೨ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೨೩ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೯೭೬೫ ಆಗಿದ್ದಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ನೂತನವಾಗಿ ರಚನೆಯಾದ ಸಹಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿವರ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು, ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು, ಗ್ರಾಹಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು, ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಬಲವಾಗಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧೦ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ : ೬.೧೦

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬
೧	ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೫೫೫
೨	ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು	೫೦೩
೩	ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೩೩
೪	ಸಮಾಪನಾ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೯
೫	ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸಲಾದ ಡಿವಿಡೆಂಡ್	೨.೭೬ ರೂ. ಲಕ್ಷ
೬	ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೪.೮೮ ಲಕ್ಷ
೭	ಚಾಲ್ತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಲಾಭದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು / ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	೪೫೩

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ., ಮಂಗಳೂರು

ಭಾರತೀಯ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೧೨ರ ಅನ್ವಯ ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ೧೯೦೯ರ ಪುತ್ತೂರಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿ. ೧೯೧೩ರ ನವಂಬರ್ ೩೦ರಂದು ಆಗಿನ ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಳನೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಾಗಿ ನೋಂದಣಿ ಪಡೆದು ೧೯೧೪ರ ಜನವರಿ ೨೪ರಂದು ಮೊದಲು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರಿ ಧುರೀಣರಾದ ದಿ. ಮೊಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ, ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಆರಂಭದ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು, ಭದ್ರ

ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರವಾದ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡದ ಆರಂಭೋತ್ಸವವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿತು. ವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಹಕಾರ ತತ್ವದ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ದುಡಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ 'ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು, ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘ (ಸ್ಯಾಡ್), ನೇಕಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಮೀನು ಮಾರಾಟ ಮಹಾಮಂಡಲ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ, ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಾದ ಅಡಿಕೆ, ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ, ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸರಕಾರದ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾದ ಐ.ಆರ್.ಡಿ.ಪಿ, ನೂರು ಬಾವಿ ಯೋಜನೆ, ಬಯೋಗ್ಯಾಸ್, ಸ್ಪೆಶಲ್ ಕಾಂಪೋನೆಂಟ್ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ರೈತರಿಗೆ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್, ಪವರ್‌ಟೆಲ್ಲರ್, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕೋಳಿಸಾಕಣೆ, ಕೆರೆ ದುರಸ್ತಿ, ಭೂಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರ, ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕೋಣಗಳ ಖರೀದಿ, ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೈನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಲ ಒದಗಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಕಸುಬನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಹಲವಾರು ಕುಟುಂಬಗಳು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಕೃಷಿಕ್ಷೇತ್ರವೊಂದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕು 'ನಬಾರ್ಡ್' ಪುನರ್ಧನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ, ಕಿರುಕೈಗಾರಿಕೆ, ಸೇವಾ ಘಟಕ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ಈ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದು ಸ್ವಂತ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಲ, ವಾಹನ ಖರೀದಿ ಸಾಲ, ಕಲ್ಯಾಣಮಂಟಪ - ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಕೀರ್ಣ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಲ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ವಿಧದ ಸಾಲದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವ-ಉದ್ಯೋಗ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತೇಜನ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಮುಂತಾದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ತನ್ನ ಬಹುತೇಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದು, ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಂತೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ತೆರೆಯಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಥಮ ಶಾಖೆಯನ್ನು ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಿತು. ನಂತರ ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಶಾಖೆ, ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಬಂಟ್ವಾಳ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಶಾಖೆಗಳು, ೧೯೬೯ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಮಂಗಳೂರು (ಮಿಶನ್ ರಸ್ತೆ) ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ಶಾಖೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಮುಂದೆ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತಷ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ೨೦೦೫ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೪೯ ಆಗಿತ್ತು.

ಬ್ಯಾಂಕು ೧೯೯೯-೨೦೦೦ದಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದ ಮಂಗಳಾ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ರೈತರನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಪಘಾತ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೂ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ ೨೦೦೫ರವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ೪೦೪೩೨ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಹಂಚಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಡುಗಳು ರೂ.೧೬,೧೨೨.೪೦ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಸಾಲದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ

ಬಡಜನರ ಆರ್ಥಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು'ಗಳಿಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಾಲಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. 'ನಬಾರ್ಡ್' ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಈ 'ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪು' ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೯-೨೦೦೦ದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಂದಿನಿಂದ (೯೯-೨೦೦೦) ಮಾರ್ಚ್ ೨೦೦೫ರವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೧೫೬೨ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳಿಂದ ೧೫೩೭೮೨ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಠೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ೩೦೦೯.೮೭ ಲಕ್ಷ ರೂ. ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. (ನಬಾರ್ಡ್‌ನಿಂದ ದೊರೆತ ಪುನರ್ಧನದ ಮೊತ್ತ ೧೬೨೧.೦೧ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿತ್ತು.) ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯ ಕೆಲವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧೧ ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧೧ : ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	೧೯೮೦-೮೧	೧೯೯೦-೯೧	೧೯೯೫-೯೬	೨೦೦೦-೦೧	೨೦೦೨-೦೩	೨೦೦೩-೦೪
೧	ಒಟ್ಟು ಶಾಖೆಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	೨೨	೨೩	೨೫	೪೪	೪೫	೪೯
೨	ಸದಸ್ಯತ್ವ:						
ಅ	ಸರ್ಕಾರ	೧	-	೧	-	-	-
ಆ	ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	೩೮೪	೬೬೪	೭೬೬	೭೮೫	೭೭೭	೮೩೮
ಇ	ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್	-	-	-	-	೪೧	೯೦
ಈ	ನಾಮಿನಲ್	೩೬೦೪	೧೪೯೩೮	೩೩೨೯೪	-	-	-
೩	ಪಾಲುದಾರಿ:						
ಅ	ಸರ್ಕಾರ	೩೬೬೦	೩೨೬೦	-	-	-	-
ಆ	ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	೧೦೧.೯೨	೨೮೯.೫೧	೪೬೯.೨೮	೭೩೦.೩೧	೭೫೬.೫೬	೭೪೮.೮೦
ಇ	ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ಸ್	-	-	-	-	೨.೯೫	೭.೦೫
ಈ	ನಾಮಿನಲ್	೦.೦೪	೦.೭೫	೧.೬೬	-	-	-
೪	ಒಟ್ಟು ಕಾಯ್ದುಟ್ಟ ನಿಧಿಗಳು	೧೩೮.೫೬	೩೨೨.೮೬	೪೭೦.೯೪	೭೩೦.೩೧	೭೫೯.೫೧	೭೫೫.೮೫
೫	ಠೇವಣಿಗಳು	೧೦೦೮.೫೪	೩೭೮೫.೬೨	೯೨೬೨.೯೯	೨೮೯೨೮೮೨	೩೭೩೯೭.೫೮	೩೮೩೩೬.೬೧
೬	ತಂದ ಸಾಲಗಳು	೧೫೨.೬೬	೧೦೭೫.೭೪	೧೦೭೧.೬೭	೨೦೩೫.೮೩	೪೩೨೨.೪೬	೫೫೪೯.೩೮
೭	ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ	೧೩೯೧.೧೭	೫೩೦೩.೩೦	೧೧೮೬೯.೧೯	೩೪೪೫೦.೩೦	೪೪೯೪೮.೯೨	೪೭೪೭೧.೦೭
೮	ಸಂಚಯನಗಳು	೩೦೭.೩೭	೧೩೦೫.೨೫	೨೮೮೪.೭೦	೯೪೧೨.೧೪	೧೩೩೬೫.೭೩	೧೪೪೨೮.೧೮
೯	ಬರಬೇಕಾದ ಸಾಲ	೧೦೦೨.೮೫	೩೭೦೪.೯೨	೭೮೮೪.೨೭	೨೧೭೯೪.೧೧	೨೭೧೧೦.೩೦	೨೮೭೩೬.೨೦
೧೦	ಅವಧಿ ಮೀರಿದ ಸಾಲ	೧೯೫.೯೫	೭೬೮.೪೦	೧೨೩.೨೭	೫೩೪.೪೧	೧೫೬೭.೫೦	೨೮೧೩.೮೨
೧೧	ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿಪ್ರಮಾಣ						
ಅ	ಕೃಷಿ ಸಾಲ (ಜೂನ್)(ಶೇ)	೭೩.೨೫	೭೪.೮೧	೧೦೦.೦೦	೧೦೦.೦೦	೧೦೦.೦೦	೯೯.೪೨
ಆ	ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಸಾಲ(ಜೂನ್) (ಶೇ)	೭೩.೩೦	೭೪.೮೦	೯೮.೩೩	೯೪.೩೨	೯೧.೧೪	೮೫.೭೭
೧೨	ಲಾಭ	೦.೧೪	೨೫.೯೧	೪೫.೭೭	೨೫೮.೩೮	೪೦೪.೪೮	೪೦೫.೧೬
೧೩	ಡಿವಿಡೆಂಡ್ (ಶೇ)	-	-	೬.೦೦	೧೧.೦೦	೧೦.೦೦	೧೦.೦೦\
೧೪	ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಸಂಖ್ಯೆ	೨೨೭	೨೩೨	೨೮೨	೪೨೭	೪೧೩	೪೦೯

ಆಧಾರ: ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಮಂಗಳೂರು

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೧೯೧೪ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕ್ ೫೦ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೨೦ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಳೆದ ಒಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಆರು ಹೊಸ ಶಾಖೆಗಳು ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿರಂಗ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಯೇತರ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಅದು ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ

ದಿನಾಂಕ ೩೧.೦೩.೨೦೦೭ರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ವಿವರ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರ	(ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ	೧೩.೪೯
ಕಾದಿಟ್ಟ ಧನ	೨೪.೨೬
ಲೇವಣಿಗಳು	೫೨೧.೪೩
ಪಡೆದ ಸಾಲಗಳು	೧೬೮.೯೩
ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು	೪೯೩.೪೬
ಹೂಡಿಕೆಗಳು	೯೭.೯೭
ವಸೂಲಿ ಮಟ್ಟ (%)	೯೩.೦೭
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ	೫.೮೭

೫೬ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಾಲ ವಿತರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳೆಸಾಲ ವಿತರಣೆಯ ಶೇ. ೫೦.೬ರಷ್ಟು ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ಯಾಂಕು ಕೃಷಿಯೇತರ ರಂಗಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾಲ ವಿಭಾಗದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರು ೧೯೩೬-೩೭ರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಡಿಕ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣ, ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತ ಸಾಲಗಾರರ ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಧೀನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮುಂದಾದವು ಕಂಡು ಅಂತಹ ರೈತರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಹಕಾರಿ ಧುರೀಣರಾದ ದಿ. ಮೋಳಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರು ಕೂಡಲೇ 'ಭೂಮಿ ಅಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕು'ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮುಂದಾದರು. ಅದರಂತೆ ಪುತ್ತೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಸಹಕಾರಿ ಭೂಮಿ ಅಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕನ್ನು ೧೯೩೮ರ ಮೇ ಒಂದರಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಆಗಿನ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕಾಸರಗೋಡು, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಸುಳ್ಯ ಮತ್ತು ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ೨೯೮ ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಂತರ ೧೯೩೮ರ ಜೂನ್ ೨೬ಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರು ಡಿವಿಜನ್ ಸಹಕಾರಿ ಭೂಮಿ ಅಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕು ಮತ್ತು ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಡಿವಿಜನ್ ಸಹಕಾರಿ ಭೂಮಿ ಅಡಮಾನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಕೇವಲ ಹಳೆಯ ಸಾಲದ (ಸಾಹುಕಾರಿ ಸಾಲ) ತೀರುವಳಿಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತದ ಪುನರ್‌ರಚನೆಯಿಂದಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಕಾಸರಗೋಡು ತಾಲೂಕನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಜಿಲ್ಲೆಯು ಮೈಸೂರು (ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಕುಂದಾಪುರ, ಕಾರ್ಕಳ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಭೂಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಭೂಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೆಂದೂ ಮತ್ತೆ ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೆಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೧೯೬೫ರವರೆಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಹಳೆಯ ಸಾಲ ತೀರುವಳಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಲ ಮಂಜೂರಾತಿಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಾಲ ಮಂಜೂರಾತಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಕೃಷಿ ಸಾಲದ ವಿತರಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ೧೯೮೭ರಿಂದ ಕೃಷಿಯೇತರ

ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೂ, ೧೯೮೯ರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೂ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ವಿಭಜಿತ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು ಹೂಡಿಕೆ ಋಣ /ಅವಧಿ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯಾನ ಕೃಷಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ತೀವ್ರ ಪೈಪೋಟಿಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಲಾಭಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಸ ಪಡುತ್ತಿವೆ. ೨೦೦೫-೦೬ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಘೋಷಿಸಿದ ಬಡ್ಡಿ ರಿಯಾಯಿತಿ / ಮನ್ನಾ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಹಕಾರಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘಗಳ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ೨೦೦೫-೦೬ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳದ ಪ್ರಾ.ಸ.ಕೃ.ಗ್ರಾ.ಅ.ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ರೂ. ೧೩.೨೭ ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ರೂ. ೯೨ ಲಕ್ಷಗಳ ಲಾಭ ಗಳಿಸಿವೆ. ಉಡುಪಿಯ ಪ್ರಾ.ಸ.ಕೃ.ಗ್ರಾ.ಅ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದ ವರದಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮೂರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ೨೦೦೪-೦೫ರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ ಶೇ ೫೧ರ ಸರಾಸರಿ ವಸೂಲಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಿ ಶೇ ೬೦.೯ಕ್ಕೆರಿಸಿವೆ. ದಿನಾಂಕ ೩೧-೦೩-೨೦೦೬ಕ್ಕೆ ಈ ಮೂರು ಪ್ರಾ.ಸ.ಕೃ.ಗ್ರಾ.ಅ.ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ಈ ಕೆಳಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರ	(ಕೋಟಿ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ	೧.೮೨
ಕಾದಿಟ್ಟ ನಿಧಿ	೨.೧೨
ಲೇವಣಿಗಳು	೫.೪೪
ಪಡೆದ ಸಾಲಗಳು	೨೧.೨೧
ನೀಡಿದ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಮುಂಗಡಗಳು	೧೮.೦೪
ಹೂಡಿಕೆಗಳು	೨.೩೯
ವಸೂಲಿ ಮಟ್ಟ (%)	೬೧
ನಿವ್ವಳ ಲಾಭ	೧.೦೯ *

* ಒಂದು ಪ್ರಾ.ಸ.ಕೃ.ಗ್ರಾ.ಅ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಈ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಲ ಪ್ರವಹಿಸುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಸದಸ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಪಾವಧಿ (ಬೆಳೆಸಾಲ) ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಕೃಷಿ ಸಾಲಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೀಜ, ರಸಗೊಬ್ಬರ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಗ್ರಾಹಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪಡಿತರ ಸಾಮಗ್ರಿ, ಬಟ್ಟೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ರೈತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆ ಲಭಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕಸುಬುದಾರರಿಗೂ ಸಾಲ ಒದಗಿಸಿ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ೧೯೯೫-೯೬ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಈ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕೌಂಟರ್ ಅಳವಡಿಸಲು,

ಕಬ್ಬಿಣದ ತಿಜೋರಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ೫೬ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿವೆ. ಈ ಸಂಘಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ಯಾಂಕ್/ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ವಿಶಾಲ ಶ್ರೇಣಿಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ದಿನಾಂಕ ೩೧-೦೩-೨೦೦೬ ರಂದು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಸದಸ್ಯ ಬಲ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ವಿವರ	ಮೊತ್ತ (ರೂ. ಕೋಟಿ)
ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರು	೨೫೨೮೨೫
- ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು	೮೭೮೮೦
- ಅದರಲ್ಲಿ ಪೆ.ಜಾ/ಪ.ಪಂ	೩೨೬೨೬
ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ	೧೪.೨೮
ಕಾದಿಟ್ಟ ನಿಧಿ	೭.೦೭
ಶೇವಣಿಗಳು	೨೦೧.೮೭
ಪಡೆದ ಸಾಲಗಳು	೩೮.೮೮
ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳು	೨೦೩.೪೬
ಲಾಭದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೫೩
ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭ	೩.೮೩
ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೩
ಅನುಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟ	೦.೨೬

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ೫೬ ಸಂಘಗಳ ಪೈಕಿ ೪೩ ಸಂಘಗಳು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದು, ೪೨ ಸಂಘಗಳು ರಸಗೊಬ್ಬರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಸುತ್ತಿವೆಯಲ್ಲದೆ ೧೯ ಸಂಘಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ೪೧ ಸಂಘಗಳು ಗೋದಾಮು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ೪೪ ಸಂಘಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕಾರ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಒಟ್ಟು ೫೫ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ೨೧೧ ಹಾಲು/ಹೈನು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳೂ ಇವೆ.

ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಇಲ್ಲದೆ ರೈತರ ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಲಭಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲೂಕಿಗೊಂದೊಂದರಂತೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದೇ ಈ ಸಂಘಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ರೈತರು ಬೆಳೆದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ದೊರಕುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು, ರೈತರ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಅಡವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಜೋಡಣೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿ ಸಾಲ ನೀಡುವುದು, ರೈತರ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ರೂಪಾಂತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಒದಗಿಸುವುದು, ಸರ್ಕಾರದ ಏಜೆಂಟರಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ವಹಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ದಿನಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳು, ಜವಳಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದು, ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಈ ಮಾರಾಟ ಸಂಘಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವಿವಿಧ ಧ್ಯೇಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಸುಧಾರಿಸಲು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಎನ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ.ಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು

ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೧೯೯೫-೯೬ರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧೨ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ ೬.೧೨ : ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವಿವರ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿವರ	ವರ್ಷ			
		೧೯೯೫-೯೬	೨೦೦೦-೦೧	೨೦೦೨-೦೩	೨೦೦೩-೦೪
೧	ತಾಲೂಕು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೫	೫	೫	೫
೨	ಸದಸ್ಯತ್ವ :	೭೫೬೧	೧೦೭೬೨	೧೦೯೫೧	೧೧೧೦೪
೩	ಪಾಲ ಬಂಡವಾಳ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೬೯೯೫	೧೦೯೬೧	೧೧೬೦೫	೧೨೪೦೦
	ಸರ್ಕಾರದ ಪಾಲ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	-	-	೪೨೦೦	೪೨೦೦
೪	ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೫೫೬೯೫	೭೦೩೨೫	೭೨೫೨೪	೭೮೬೪೭
೫	ಕಾಯ್ದುಟ್ಟ ಮತ್ತು ಇತರೆ ನಿಧಿಗಳು (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೭೬೬೨	೧೦೦೮೨	೧೧೧೦೮	೧೨೫೦೬
೬	ಪಡೆದ ಸಾಲ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	-	೪೧೦೦	೩೮೦೦	೪೦೦೦
೭	ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮೌಲ್ಯ :				
ಅ	ಬೀಜಗಳು (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೭೦	೯೦	೯೫	೧೦೦
ಆ	ಗೊಬ್ಬರ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೮೨೨೫	೧೧೩೩೧	೧೨೬೮೧	೨೨೯೨೩
ಇ	ಇತರೆ ವಸ್ತುಗಳು (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೫೧	೮೦	೯೦	೧೧೦
೮	ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ವಂತ ಉಗ್ರಾಣಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	೩೦	೩೨	೩೨	೩೨
೯	ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಪಡೆದ ಉಗ್ರಾಣಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	೪	೫	೬	೬
೧೦	ಲಾಭಗಳಿಸಿದ ಸಂಘಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	೧	೧	೨	೨
	ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೯೫	೯೦	೧೦೧	೩೧೮
೧೧	ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿದ ಸಂಘಗಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	೪	೪	೩	೩
	ನಷ್ಟ (ಸಾವಿರ ರೂ.)	೨೧೨೫	೩೪೬೧	೩೫೧೮	೫೬೧೫

ಆಧಾರ : ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಗಳೂರು

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಉದ್ಯಮಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವುದಲ್ಲದೇ, ಸದಸ್ಯರು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಹಾಲನ್ನು ಶೇಖರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಒಕ್ಕೂಟ ೧೯೮೬ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ನಂತರ, ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೈನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕ್ಷೀರಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೮ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ೧೭೫ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು ೨೯೮೭೭ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ೯೨,೫೨,೦೦೦ ಲೀಟರ್ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ೨೦೦೪-೦೫ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ

೨೨೮ ಸಂಘಗಳು ೪೮,೪೨೮ ಸದಸ್ಯರು ಇದ್ದು ೨,೫೧,೪೧,೦೦೦ ಲೀಟರ್ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ೨೦೦೫-೦೬ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ೨೪೪ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ೮ ಪೈಕಿ ೫೮ ಮಹಿಳಾ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ತೀವ್ರ ಪೈಪೋಟಿಯ ನಡುವೆಯೂ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇವಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಮಹತ್ವದ ಹಾಗೂ ಗಮನಾರ್ಹ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿವೆ. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ದಿನಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ. ಇವು ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯ ನೆರವು ಒದಗಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಘಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬ ಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ
೧	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೬
೨	ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೨೭೩೨೨
೩	ಪಾವತಿಯಾದ ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ	೧೧.೭೮ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೪	ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಠೇವಣಿಗಳು	೧೩೫.೧೬ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೫	ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ	೧೯೫.೩೭ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೬	ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು	೨೮೮.೪೯ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)

ಈ ಪೈಕಿ ೧೪ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೨ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು

ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದೊಂದಿಗೆ ಸಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ (೧೯೦೯) ಕುಂದಾಪುರ (೧೯೧೨), ಕಾರ್ಕಳ (೧೯೧೪) ಮೂಡಬಿದ್ರಿ (೧೯೧೬) ಹಾಗೂ ಮಂಗಳೂರು (೧೯೧೨ ಹಾಗೂ ೧೯೧೭) ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿದವು. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕು ಆಗ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಇವು ನಗರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ವರ್ತಕರು ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು, ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಹಕರು. ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಠೇವಣಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಸಾಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಹಲವು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಬಂಡವಾಳದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ೧೯೪೯ರ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ನೌಕರರ ಸಹಕಾರಿ ಪತ್ತಿನ ಸಂಘಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಉಳಿತಾಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಠೇವಣಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ಬ್ಯಾಂಕ ಸಂಬಂಧಿ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಹಣಕಾಸು

ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಿರುಸಿನ ಪ್ರೈವೇಟಿಯ ಮಧ್ಯಯೂ ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವರ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬ ಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ
೧	ಪಟ್ಟಣ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೭
೨	ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೬೦೧೬೫
೩	ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಪಾಲು ಬಂಡವಾಳ	೧೦೫೦.೩೭ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೪	ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಠೇವಣಿಗಳು	೧೫೩೬೦.೫೦ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೫	ಹೊರಬಾಕಿ ಸಾಲ	೧೩೭೧೦.೩೬ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)

ಈ ಪೈಕಿ ೫ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೨ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್, ಮಂಗಳೂರು

ಸಹಕಾರಿ ಆಂದೋಲನದ ವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ಹಿತಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳು ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಮೂಲಭೂತ ಸಹಕಾರ ತತ್ವಗಳ ಪ್ರಚಾರ, ಸಂಘಗಳ ರಚನೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಸಹಕಾರಿ ಧೋರಣೆಯ ನಿರೂಪಣೆ, ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಚಾರ ಮುಂತಾದವು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು. ರಾಜ್ಯ ಪುನರಾಚನೆಯ ನಂತರ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ರಚನೆಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್ (ನಂತರ ಸಹಕಾರ ಮಹಾಮಂಡಳ), ಬೆಂಗಳೂರು, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವೇ ಸಹಕಾರಿ ಮಹಾಮಂಡಳವಾಗಿದೆ. ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೊದಲು ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘ ನಿಯಮಿತ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲೂಕು ಯೂನಿಯನ್‌ಗಳು ಅದರ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಉಪಯುಕ್ತ ಮಾಹಿತಿಯುಳ್ಳ 'ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ' ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ನಿರತವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರಿ ಯೂನಿಯನ್, (ನಿ). ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡ ನಂತರ, ಇದು ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರ ಮಹಾಮಂಡಳದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮೇರೆಗೆ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವಗಳಾದ ಸಹಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ, ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಮೂಲಕ ಸಹಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿ ಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು, ಹೊಸ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು ಮುಂತಾದವು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಈ ಯೂನಿಯನ್ನಿನ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ 'ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ' ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ 'ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ' ಎಂದು ಹೆಸರಿನ ಬದಲಾವಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಚನೆಯಿಂದಾಗಿ ೧೯೯೮ ರಿಂದ ಇದರ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೊಸ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಆವರೆಗೆ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಇಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯೂ ಒಳಪಟ್ಟಿತ್ತು.

ಕೃಷಿಯೇತರ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬ ಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ
೧	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿಯೇತರ ಪತ್ತಿನ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೪೩
೨	ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೬೩೨೧೧
೩	ಪಾವತಿಯಾದ ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ	೮೯೩.೦೫ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೪	ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಠೇವಣಿಗಳು	೮೮೫೧.೩೬ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೫	ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ	೧೧೩೫೧.೨೨ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)

ಈ ಪೈಕಿ ೪೧ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೨ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬ ಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ
೧	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸ. ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೨೯
೨	ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೩೨೯೦
೩	ಪಾವತಿಯಾದ ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ	೨೨೬.೭೮ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೪	ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಠೇವಣಿಗಳು	೮೬೪.೨೨ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೫	ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ	೧೫೨೩.೩೮ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೬	ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು	೩೯೨.೧೮ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)

ಈ ಪೈಕಿ ೨೧ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೮ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬ ಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ
೧	ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೮೨
೨	ಈ ಪೈಕಿ ಮಹಿಳಾ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳು	೫೮
೩	ಮಹಿಳಾ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು	೧೩
೪	ಮಹಿಳಾ ಮೀನುಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು	೧೧

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	೩೧-೧೨-೨೦೦೬ ಕ್ಕೆ ಇದ್ದಂತೆ
೧	ಈ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೯೫೩೭
೨	ಪಾವತಿಯಾದ ಶೇರು ಬಂಡವಾಳ	೧೨೩.೨೬ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೪	ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಠೇವಣಿಗಳು	೬೦೧.೨೨ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೫	ದುಡಿಯುವ ಬಂಡವಾಳ	೮೧೭.೪೮ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)
೬	ವ್ಯಾಪಾರ ವಹಿವಾಟು	೧೦೪೧.೩೫ (ರೂ. ಲಕ್ಷ)

ಈ ಪೈಕಿ ೭೬ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ೬ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ನಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು

ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಯೋಜನೆಯು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟವು ಸ್ಥಳೀಯ ವಾರದ ಸಂತೆ ಅಥವಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯದ ಅಭಾವ, ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ, ಅಳತೆ-ತೂಕಗಳಲ್ಲಿನ ಅಪ್ರಮಾಣಿಕತೆ, ಉಗ್ರಾಣಗಳ ಅಭಾವ, ಗುಣಮಟ್ಟವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ವರ್ಗೀಕರಿಸದ ಸರಕುಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಗದೆ ಅವರ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಶೋಚನೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಯಲ್ ಆಯೋಗವನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿತು. ಆ ಆಯೋಗವು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿತು.

ಕೃಷಿಕರ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮದ್ರಾಸ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಕಾಯಿದೆ ೧೯೩೩ರ ಅನ್ವಯ ಆಗಿನ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರುವಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯಿದೆ ೧೯೬೬

ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏಕರೂಪತೆಯನ್ನು ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್‌ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಏಕೀಕೃತ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ೧೯೬೬ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ೧೯೬೭ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ಒಂದರಂದು ಮೊದಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಧಿಕಾರಿಯವರ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು (ಆಗ ಇದರ ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿದ್ದವು). ಅದನ್ನು ೧೯೮೨ರ ಮಾರ್ಚ್ ೧೨ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಚೇರಿ ಎಂದು ಪುನರ್‌ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಅದರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಅಂದಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಇಲಾಖೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರಾಟ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯಿದೆ ೧೯೬೬ ಮತ್ತು ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ೧೯೬೮, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆಗ್‌ಮಾರ್ಕ್ ಕಾಯಿದೆ (ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕಿಂಗ್) ೧೯೩೨ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಗ್ರಾಣ ಕಾಯಿದೆ ೧೯೬೧ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳು ೧೯೬೯ (ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಮಂಜೂರಾತಿ ಮಾತ್ರ) ಇವುಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ತರುವಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದೆ. ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತರ ಹನ್ನೊಂದು (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಂದು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗೆ ಒಂದು, ಮಹಿಳಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸ್ಥಾನ ಮೀಸಲಿದ್ದಂತೆ), ಖರೀದಿದಾರರ ಒಂದು, ಸಹಕಾರಿ ಮಾರಾಟ ಸಂಘ ಒಂದು, ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಂಘ ಒಂದು, ಸರ್ಕಾರದ (ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆಯ) ಒಂದು, ಒಟ್ಟು ೧೫

ಚುನಾಯಿತ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ನಾಮಕರಣಗೊಂಡ ಮೂರು ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಚಿಸುವಂತೆ ಕಾಯಿದೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಚುನಾಯಿತ ಸಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯು ಐದು ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದು, ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ರೈತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿ ತನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದಲ್ಲದೇ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ, ನೀರು, ದೀಪ, ಹರಾಜುಕಟ್ಟೆ, ಉಪಾಹಾರಗೃಹ, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೃಹ, ನೆರಳಿನ ವೃಕ್ಷ ಮುಂತಾದ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು (ಆಯ್ದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ) ಒದಗಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಪರವಾನಗಿ ಶುಲ್ಕಗಳು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಈ ಆದಾಯದಿಂದ ಭರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೇಲೆ ಪರವಾನಗಿ (ಲೈಸೆನ್ಸ್) ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಖರೀದಿದಾರರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೌಲ್ಯದ ಶೇಕಡ (ರೂ.) ಒಂದರಂತೆ ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ತಲಾ ಎರಡು ರೂ. ಮತ್ತು ಕುರಿ-ಮೇಕೆಗೆ ತಲಾ ಒಂದಕ್ಕೆ ೨೫ ಪೈಸೆಯಂತೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೬೬ರನ್ವಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೩ ಮುಖ್ಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು ಉಡುಪಿ, ಕಾರ್ಕಳ, ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಉಡುಪಿ ಸಮಿತಿಯು ಮಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಯಿಂದ ವಿಭಜನೆ ಹೊಂದಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ೧೯೯೨ರ ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಆಗ ಉಡುಪಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಉಡುಪಿ ಹಾಗೂ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ತದನಂತರ ೯೮ರ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಮಿತಿಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆದ ಸ್ವಂತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಸಭಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಉಪ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೂ ೧೯೯೭ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದು ೩೦.೦೬.೨೦೦೩ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದ್ದ ಅವುಗಳ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿತ್ತು. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೦೦೫-೦೬ರಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಉಪಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನಿಯಂತ್ರಿತ ಸರಕುಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ, ಅವು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸಂಗ್ರಹವಾದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಹುಟ್ಟುವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ಅಧಿಸೂಚನೆ ದಿನಾಂಕ : ೨೯-೧೦-೨೦೦೧ರ ಅನ್ವಯ ಒಟ್ಟು ೧೧೩ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೊಳಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕೆ, ತೆಂಗು, ಕೊಬ್ಬರಿ, ಭತ್ತ, ಅಕ್ಕಿ, ಗೇರುಬೀಜ, ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಶುಂಠಿ, ಒಣಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು, ಬಾಳೆಕಾಯಿ, ಸಿಹಿಗೇಣಸು, ಮಾವಿನಹಣ್ಣು, ಜಾನುವಾರುಗಳು, ಮರಮುಟ್ಟು ಮುಂತಾದವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಉಡುಪಿ	ಕಾರ್ಕಳ	ಕುಂದಾಪುರ
೧	ವಾರ್ಷಿಕ ವಹಿವಾಟುಗಳು	ರೂ.೩೪.೪೦ಕೋಟಿ	ರೂ.೨೭.೧೯ಕೋಟಿ	ರೂ.೧೮.೦೦ಕೋಟಿ
೨	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (೩೦.೦೬.೦೭ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ)	ರೂ.೩೩.೭೮ ಲಕ್ಷ ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆ	ರೂ.೪೫.೦೪ ಲಕ್ಷ ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆ	ರೂ.೩೨.೦೫ ಲಕ್ಷ ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆ
೩	ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು	ರೂ.೩೪.೪೦ಕೋಟಿ	ರೂ.೪೬.೭೩ ಲಕ್ಷ	ರೂ.೩೯.೦೦ ಲಕ್ಷ
(ಅ)	ಖರೀದಿದಾರರು	೧೭೪	೧೪೫	೧೧೨
(ಆ)	ಆಮದುದಾರರು	೧೪೨	೧೦೯	೮೪
(ಇ)	ರಫ್ತುದಾರರು	೧೦೧	೭	೪೮
(ಈ)	ದಾಸ್ತಾನುದಾರರು	೬೩	೧	೭೯
(ಉ)	ಸಂಸ್ಕರಣಗಾರರು	೯೪	೧೦೯	೬೬
(ಋ)	ಚಿಲ್ಲರೆ ವರ್ತಕರು	೫೮	೪೪	೩೪
(ಎ)	ದಲ್ಲಾಲರು	೨೪	೧೮	೧೪

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಉಪ-ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು	ಇರುವ ಸ್ಥಳ	ಸ್ಥಾಪನಾ ವರ್ಷ	ಕಾರ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ
೧	ಉಡುಪಿ ಮುಖ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	ಉಡುಪಿ	೧೯೫೧	ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು
೨	ಕಾರ್ಕಳ ಮುಖ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	ಕಾರ್ಕಳ	೧೧-೧೧-೧೯೯೨	ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು
೩	ಕುಂದಾಪುರ ಮುಖ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ	ಕುಂದಾಪುರ	೦೧-೦೮-೧೯೯೭	ಕುಂದಾಪುರ

ಆಧಾರ : ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಗಳೂರು

ಉಗ್ರಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉಗ್ರಾಣಗಳಿಂದ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ರೈತರು ತಾವು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಈ ಗೋದಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನಿಸಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಬೆಲೆ ಬಂದಾಗ ಮಾರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಾಸ್ತಾನಾಗಿರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದಾಗ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು ಸಾಲ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಾರಾಟವಾದ ನಂತರ ಸಾಲದ ಬಾಬನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ತಕ್ಷಣದ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಲ್ಲದೆ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಗೋದಾಮುಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಯೋಜನೆಗಳ ವಿವರ	ಮಂಜೂರಾದ ಗೋದಾಮುಗಳು	ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಗೋದಾಮುಗಳು
೧	ಎಸ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ ಡಿನೇ ವರ್ಗ	೧೯	೧೬
೨	ಎಸ್.ಸಿ.ಡಿ.ಸಿ ಸಾಮಾನ್ಯ	೩೦	೨೮
೩	ಇತರ ಯೋಜನೆ ಒಟ್ಟು	೧೩೧	೧೨೯
		೧೮೦	೧೭೩

ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ಯೋಜನೆ

ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಯು ಸಿಗದಿದ್ದಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ರೈತರು ಬೆಳೆದಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಆಯ್ದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಅಡಮಾನ ಸಾಲ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೧೯೯೫ ರಿಂದ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪುತ್ತೂರು ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳು ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ಪನ್ನಗಳ ಅಂದಾಜು ಮೌಲ್ಯದ ಶೇಕಡ ೬೦ರಷ್ಟನ್ನು ಅಥವಾ ಗರಿಷ್ಠ ೫೦ ಸಾವಿರ ರೂ.ಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕಡಿಮೆಯೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಅಲ್ಪಾವಧಿ (ಗರಿಷ್ಠ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗೆ) ಸಾಲವಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರೈತ ಸಂಜೀವಿನಿ ಅಪಘಾತ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ರೈತರು ಹಾಗೂ ರೈತ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು (೧೮ ರಿಂದ ೬೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ) ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಾಂಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಅಪಘಾತವಾಗಿ ಸಾವು ಸಂಭವಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಅಂಗವಿಕಲರಾದರೆ, ಕನಿಷ್ಠ ೧೫೦೦ ರೂ.ಗಳಿಂದ ೨೫,೦೦೦ ರೂ.ಗಳವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಮಾಲರಿಗೆ ಮತ್ತು ತೂಕದವರಿಗೆ ಜೀವ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ

ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆದು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಮಾಲರು, ಚಿಕ್ಕಡಿಯವರು ಹಾಗೂ ತೂಕದವರ (೧೮ ರಿಂದ ೬೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ) ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಸಮೂಹ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಮಂಡಳಿಯು ಭಾರತೀಯ ಜೀವ ವಿಮಾ ನಗಮದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದ ಹಮಾಲರು, ಚಿಕ್ಕಡಿಯವರು ಹಾಗೂ ತೂಕದವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ೨೫,೦೦೦ ರೂ. ಗಳಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಅಪಘಾತದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ೫೦,೦೦೦ ರೂ.ಗಳಷ್ಟು ವಿಮಾ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು

ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಗೆ ಇರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಇಲಾಖೆಯು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೬೫ರನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ೨೮ ವಿವಿಧ ನಿಯಂತ್ರಣ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ನ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮತ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಲಾದ ವಿವಿಧ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಅನುಪಚಾರಿಕ ಪಡಿತರ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮುಂತಾದವು ಇಲಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ತುರ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯು ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದಾಗ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಕೂಡಲೇ ಅನುಪಚಾರಿಕ ಪಡಿತರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಗರ ಕೆ.ಜಿ. ಎಫ್.ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ೧೯೭೪ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು

ನಗರಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ೪೦,೦೦೦ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನಗರ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಈಗಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಪಡಿತರ ಪದ್ಧತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. ೩,೫೦೦ಕ್ಕಿಂತ (ಪ್ರಸ್ತುತ ರೂ. ೧೨,೦೦೦) ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ರಾಜ್ಯದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡಜನರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ೧-೧೧-೮೫ ರಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಭೂ ರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳೂ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಅಲ್ಲದೇ ಅಂಗವಿಕಲರು, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಧವಾ ಮಾಸಾಶನದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು, ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹಸಿರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ, ಪ್ರತಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಐದು ಕಿಲೋ ಅಕ್ಕಿ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.ಗೆ ರೂ. ೨.೫೦) ಮತ್ತು ಐದು ಕಿಲೋ ಗೋಧಿಯನ್ನು (ಕಿ. ಗ್ರಾಂ.ಗೆ ರೂ. ೧.೬೦) ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ೧೯೮೯ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ ರಿಂದ ೨೦,೦೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡಜನರಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಹಸಿರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದ ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಹಸಿರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಇತರರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕೇಸರಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದವರು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು ಪರಿಮಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀಡಿಕೆ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೯೯೭ರ ಜೂನ್ ೧ ರಿಂದ ಗುರಿ ಆಧಾರಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಚರಣೆಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ದಿನಾಂಕ: ೧-೧೧-೮೫ ರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ವಿತರಣಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. ೧೨,೦೦೦ ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ನಗರವಾಸಿ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಭಾವಚಿತ್ರವಿರುವ ಫೋಟೋ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು, ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. ೧೨,೦೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಕೇಸರಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. ೧೨,೦೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡಜನರಿಗೂ ಹಾಗೂ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. ೧೨,೦೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಪಟ್ಟಣ/ ನಗರವಾಸಿ ಬಡಜನರಿಗೂ ಹಸಿರು/ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. (ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇರೆಗೆ ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ಕೆಳಗಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹಸಿರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ). ಹಳದಿ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨೮ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಅಕ್ಕಿ (ಕಿಲೋಗೆ ರೂ. ೬.೧೫ ರಂತೆ) ಮತ್ತು ೭ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಗೋಧಿ (ಕಿಲೋಗೆ ರೂ.೪.೬೫ರಂತೆ)ಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ ೧-೯-೨೦೦೪ ರಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರಂತೆ ೨೦ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಅಕ್ಕಿ (ಕಿಲೋಗೆ ೩ ರೂ.) ಹಾಗೂ ಐದು ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಗೋಧಿಯನ್ನು (ಕಿಲೋಗೆ ೩ ರೂ.) ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಡು ಬಡವರಿಗಾಗಿ “ಅಂತೋದಯ ಅನ್ನ ಯೋಜನೆ” ಎಂಬ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ೨೦೦೧-೦೨ ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೨೮ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ೭ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಗೋಧಿಯನ್ನು ಅತಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಅಕ್ಕಿ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.ಗೆ ರೂ.೩ ಹಾಗೂ ಗೋಧಿ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ.ಗೆ ರೂ.೨ ರಂತೆ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು - ವಿವಿಧ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಸನ್ ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ, ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಸರಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಹೊರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ರವಾನೆಯಾಗದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿತು. ನಂತರ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ, ಸರಕಾರ ನ್ಯಾಯಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿತು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ವರ್ತಕರಿಗೆ ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿತು. ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಕುಟುಂಬ ಆಧಾರಿತ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿ (ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕುಟುಂಬದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ೨ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. (೧) ಎ. ಪಿ. ಎಲ್ (ಬಡವರಲ್ಲದವರಿಗೆ) ಮತ್ತು (೨) ಬಿ. ಪಿ. ಎಲ್. (ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನವರಿಗೆ). ಬಿ. ಪಿ. ಎಲ್. ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ೨ ವಿಧದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಚೀಟಿಯನ್ನು ವಿತರಿಸಲಾಯಿತು. ಹಸಿರು ಕಾರ್ಡ್ ಅತೀ ಬಡವರಿಗೆ, ಹಳದಿ ಕಾರ್ಡ್ ಸುಧಾರಿತ ಬಡವರಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ (೨೦೦೬-೦೭) ತಾಲೂಕುವಾರು ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿದ ವಿವರ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರ	ಉಡುಪಿ	ಕಾರ್ಕಳ	ಕುಂದಾಪುರ	ಒಟ್ಟು
೧	೨೦೦೧ರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೦೩೮೭೩	೬೬೫೭೨	೪೦೩೪೧	೨೧೦೭೮೬
೨	ಮನೆ-ಮನೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೦೫೮೦೬	೭೨೯೪೦	೪೨೦೪೩	೨೨೦೭೮೯
೩	ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಕಾರ್ಡ್	೬೬೧೯	೬೮೬೦	೪೩೭೬	೧೭೮೫೫
೪	ಅಕ್ಷಯ	೩೬೫೧೩	೩೫೮೩೪	೧೭೩೫೦	೮೯೬೯೭
೫	ಅನ್ನಪೂರ್ಣ	೨೬೯	೧೧೯	೦	೩೮೮
೬	ಎ. ಪಿ. ಎಲ್.	೫೯೨೭೫	೨೯೮೨೪	೧೯೨೨೮	೧೦೮೩೨೭
೭	ಬಿ. ಪಿ. ಎಲ್.	೪೩೪೦೧	೪೨೮೧೩	೨೧೭೨೬	೧೦೭೯೪೦
೮	ಒಟ್ಟು (೬+೭)	೧೦೨೬೭೬	೭೨೬೩೭	೪೦೯೫೪	೨೧೬೨೬೭

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ

ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಚೇರಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಕಳ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯ ವಿವಿಧ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅಧೀಕೃತ ಏಜೆಂಟರುಗಳನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳೊಂದಾಗಿದೆ. ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ/ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಅಂಚೆ ಬಟವಾಡೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಠೇವಣಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಅಧೀಕೃತ ಏಜೆಂಟರುಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ.

೧) ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಧೀಕೃತ ಏಜನ್ಸಿಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ೨) ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ ಲನೇ ಆವೃತ್ತಿ / ಕಿಸಾನ್ ವಿಕಾಸ ಪತ್ರ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡುವವರು. ೩) ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಧಾನ ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಬಚತ್ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ರಿಕರಿಂಗ್ ಡಿಪಾಸಿಟ್ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಠೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವರು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದು. ೪) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಠೇವಣಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ನೇಮಕಗೊಂಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಈ ತರಹದ ಒಟ್ಟು ೨೫೦೦ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು / ಏಜಂಟರುಗಳು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವಿಧ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ. ೧. ಕಿಸಾನ್ ವಿಕಾಸ ಪತ್ರ : ಲ ವರ್ಷ ೭ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹಣ ದ್ವಿಗುಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ೨. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ ಲನೇ ಆವೃತ್ತಿ : ಅರ್ಧ ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದಾವರ್ತಿ ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿಯಾಗಿ ಲಾಭಗಳಿಸುವ ೬ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡು ಮರುಪಾವತಿಯಾಗುವ ಯೋಜನೆ. ೩. ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ಮಾಸಿಕ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ. ೪. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ ಯೋಜನೆ : ೧೫ ವರ್ಷದ ಶೇ.೮ ರ ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿ. ೫. ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆ-೨೦೦೪: ಅವಧಿ ೫ ವರ್ಷ, ಬಡ್ಡಿದರ-೯%, ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಪಾವತಿ. ೬. ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ ಅವಧಿ ಠೇವಣಿ ಯೋಜನೆ : ೧ ವರ್ಷದಿಂದ ೫ ವರ್ಷದವರೆಗೆ. ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಚಕ್ರ ಬಡ್ಡಿ - ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು. ೭. ಐದು ವರ್ಷದ ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ರಿಕರಿಂಗ್ ಡಿಪಾಸಿಟ್ ಖಾತೆ: ಕನಿಷ್ಠ ರೂ.೧೦/- ಮತ್ತು ರೂ. ೫/- ರ ಗುಣಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕ ವಂತಿಗೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ. ತ್ರೈಮಾಸಿಕ ಚಕ್ರ ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಪಾವತಿಸಲಾಗುವುದು. ೮. ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿ ಉಳಿತಾಯ ಖಾತೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇ. ೩.೫ ಬಡ್ಡಿದರ.

೩.೧.೦೩.೨೦೦೭ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೊಂಡ ವಿವರ

ಕ್ರ.ಸಂ.	ತಾಲೂಕು	ಮೊತ್ತ (ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
೧	ಉಡುಪಿ	೨೧೮೦.೦೪
೨	ಕಾರ್ಕಳ	೧೮೬೨.೮೨
೩	ಕುಂದಾಪುರ ಒಟ್ಟು ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ	೧೨೨೬.೮೮ ೫೨೭೯.೭೪

ವಿಮಾ ವ್ಯವಹಾರ

ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಉದ್ಯಮದಂತೆ ವಿಮಾ ವ್ಯವಹಾರವೂ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಜೀವವಿಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜೀವವಿಮಾ ನಿಗಮ (ಜಿ. ವಿ. ನಿ.) ಮಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ೬ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಕುಂದಾಪುರ, ಕಾಪು, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಕಳಗಳ ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ಶಾಖೆಗಳಿಂದ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಖೆಗಳು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

(ಮೊತ್ತ ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ	ಹೊಸ ವ್ಯವಹಾರ		ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು	ಮೆಚ್ಯುರಿಟಿ ಕ್ಲೈಮ್ ಅವಧಿ ತೀರಿದ ಪಾಲಿಸಿಗಳ ಮರುಪಾವತಿ		ಡೆತ್ ಕ್ಲೈಮ್ ಮರಣದ ನಂತರದ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮರುಪಾವತಿ	
		ಪಾಲಿಸಿಗಳು	ಪ್ರೀಮಿಯಮ್		ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊತ್ತ	ಸಂಖ್ಯೆ	ಮೊತ್ತ
೧	೨೦೦೪-೦೫	೫೫೬೯೦	೨೫೫೮	೨೫೬೫	೨೩೨೪೧	೩೭೯೯	೯೪೫	೪೯೫
೨	೨೦೦೫-೦೬	೭೯೧೬೮	೩೫೮೩	೨೬೦೬	೨೫೫೩೦	೪೭೧೭	೧೧೬೨	೬೩೬
೩	೨೦೦೬-೦೭	೯೫೦೩೧	೮೦೦೧	೨೭೬೯	೨೯೨೮೯	೬೮೫೪	೧೧೨೬	೫೮೬೯

ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ವಿಮಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ವಿಮಾ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ೨ - ೩ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಸಾಧನೆಗೈದಿವೆ. ಜೀವವಿಮೆಯಲ್ಲದೇ ಇತರ ವಿಮಾ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಜಂಟಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನೆ/ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ.

ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರ

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಿರು ಬಂದರುಗಳಿವೆ - ಮಲ್ಲೆ, ಕುಂದಾಪುರ ಹಾಗೂ ಬೈಂದೂರು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮುಂಬೈ ವರ್ತಕರು ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೆರೆದು ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ಥಳೀಯರೂ ಬ್ಯಾಂಕು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ವರವಾಗಿದ್ದ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಬಂದರುಗಳು ವಾಣಿಜ್ಯೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ, ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದ/ತಯಾರಾದ ಬತ್ತ, ಸಾಂಬಾರ ದಿನಸುಗಳು, ಗೋಡಂಬಿ, ಕಾಫಿ, ಮೀನು, ಸಿಗಡಿ ಮೀನು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಅದಿರು, ಹೆಂಚುಗಳು, ಬಟ್ಟೆ, ಉಪ್ಪು, ತೆಂಗಿನ ನಾರು ಇತ್ಯಾದಿ ಈ ಬಂದರುಗಳಿಂದ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಕಾರ, ಅರಬ್ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ನಂತರದ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಡಚ್ಚರು ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಸಾಹತು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಮದು-ರಫ್ತು ಚಿತ್ರಣ (೨೦೦೬-೦೭) :

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಣೆ	ಪ್ರಮಾಣ (ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	ಮೌಲ್ಯ (ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)
ರಫ್ತು:			
೧	ಸಿಲಿಕಾನ್ ಮರಳು	೧೩೫೦೦	೨೦.೨೫
೨	ಸೆರಮಿಕ್ ಟೈಲ್ಸ್, ಸಿಂಟೆಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನ ಗಿಡ	೨.೨೦೦	೦.೧೦
ಆಮದು:			
೧	ಸೋಡಾ ಏಷ್ ಲೈಟ್	೫೨೦.೦೦	೭೧.೧೩

ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕಾಡು, ಬೆಟ್ಟಗಳು, ನದಿಕೊಳ್ಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾನವನ ಚಲನ-ವಲನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸರಕುಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಿತ್ತು. ಉತ್ತಮ ರಸ್ತೆ, ಸೇತುವೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಭರದಿಂದ ಸಾಗುವಲ್ಲಿ ಅಡೆತಡೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸುಧಾರಣೆಗೊಂಡ ರಸ್ತೆ ಸೇತುವೆಗಳಿಂದ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ-೧೭ರ ಜೊತೆಗೆ, ಕೊಂಕಣ ರೈಲ್ವೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ದೂರ ಸಂಪರ್ಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಇತರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಈ ಭಾಗದ ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿವೆ. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ, ಮಣಿಪಾಲ, ಮಲ್ಲೆ, ಕಲ್ಯಾಣಪುರ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರ, ಉದ್ಯಾವರ, ಕೋಟ; ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ, ಗಂಗೊಳ್ಳಿ, ಬೈಂದೂರು, ಕೋಟೇಶ್ವರ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೀಡುವ ಆಧುನಿಕ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ, ಸಿ.ಬಿ.ಎಸ್, ಇ-ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಮೊಬೈಲ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್, ಎ.ಟಿ.ಎಮ್, ಆರ್.ಟಿ.ಜಿ. ಎಸ್. ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ.

ಸಂತೆಗಳು : ಸಂತೆಗಳು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸಂತೆಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡವು. ಈ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕರು ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು (ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು) ತಮ್ಮ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ನೇರ ಗ್ರಾಹಕರು ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಖರೀದಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಕೆಲವು ಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಜಾಗ, ವೇಳೆ / ವಾರದಂದು ಜರುಗುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸಂತೆಗಳೊಲ್ಲೊಂದಾದ ಕುಂದಾಪುರ ಸಂತೆಯಿಂದ ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಬೆಲ್ಲ, ಕಿರಾಣಿ ದಿನಸುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇರೆ, ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಸಾಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇನ್ನೂ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಮಾರಾಟಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಕಿರು ಗಾತ್ರದ ಸಂತೆಗಳು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಕೋಟ, ಉಚಿಲ, ಹಾಲಾಡಿ, ಪಡುಬಿದರಿ, ಉಡುಪಿ, ಶಿರವಾ, ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು, ಕಾಪು, ಕಲ್ಯಾಣಪುರ ಮತ್ತು ಕಟಪಾಡಿ; ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ನಗರ, ಉಪ್ಪುಂದ, ಗುಡ್ಡೆಗಂಡಿ, ಸಿದ್ದಾಪುರ, ಶಿರೂರು, ಬೈಂದೂರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ ಕಾರ್ಕಳ, ಮತ್ತಿತರೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ.

ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಬುಧವಾರ; ಹೆಬ್ಬಿ, ಬಜಗೋಳಿ, ಬೈಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಗುರುವಾರ; ಅಜೆಕಾರುನಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರವಾರ; ಕುಂದಾಪುರ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಶನಿವಾರದಂದು; ಕಲ್ಯಾಣಪುರದಲ್ಲಿ ಭಾನುವಾರದಂದು ಸಂತೆಗಳು ಜರುಗುತ್ತವೆ.

ಜಾತ್ರೆಗಳು : ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹಬ್ಬ ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಜೈನ ಬಸ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಜರುಗಿದಾಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಹೊರಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾದಿಗಳು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಕುದುರುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವಾಲಯದ ಜಾತ್ರೆಗಳ ಪೈಕಿ “ಉಡುಪಿ ಪರ್ಯಾಯ” ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಇದು ಪ್ರತೀ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಜರುಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಮೂಹವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ೧೫ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಡೆಯುವ ಈ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಿದ್ಧಉಡುಪು, ಕಾಫಿ, ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸು ವ್ಯಾಪಾರ, ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಬದನೆ ತಳಿಗಳಾದ “ಮಟ್ಟಿ ಗುಳ್ಳೆ” ಮತ್ತು “ಉಡುಪಿ ಗುಳ್ಳೆ”, ಉಡುಪಿ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಗೂ ಮತ್ತಿತರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಬಹಳ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಜಾತ್ರೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆ: ಜಾನುವಾರು ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿಗಳಾದ ಉಡುಪಿ, ಕಾರ್ಕಳ ಹಾಗೂ ಕುಂದಾಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ ಸೀತಾನದಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೮ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಬಹಳ ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಜಾನುವಾರು ಜಾತ್ರೆ ಜರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ಜಾತ್ರೆ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದೆ.

ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಕಾನೂನುಗಳು - ಮಾಪಕಗಳು

ಪುರಾತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿಯ ಅಳತೆ ತೂಕಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇದನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಾರಕೂರು ಬಸರೂರು ಮುಂತಾದೆಡೆಯಿಂದ ವರದಿಯಾಗಿರುವ ಸುಮಾರು ೧೪-೧೭ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭೂಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಬಿತ್ತನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಾಗಂಡುಗ, ಮುಂತಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ದವಸ-ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂಡೆ ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿಭಿನ್ನತೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರವು ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿತ್ತು. ೧೮೮೬ರಲ್ಲಿ

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಜಾತ್ರೆಗಳು

ಕ್ರ.ಸಂ.	ಸ್ಥಳ	ಜಾತ್ರೆ ಜರಗುವ ತಿಂಗಳು	ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ದೇವರು / ಸಂದರ್ಭ	ಜಾತ್ರೆಯ ಅವಧಿ	ಭಕ್ತರ ಸಮೂಹದ ಅಂದಾಜು
ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು					
೧	ಉಡುಪಿ	ಜನವರಿ	ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಜಾತ್ರೆ	೭ ದಿವಸ	೫೦,೦೦೦
೨	ಉಡುಪಿ	ಜನವರಿ (೨ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ)	ಶ್ರೀ ಯತಿವರ್ಯರ ಪರ್ವಾಯಾರೋಹಣ	೨ ದಿವಸ	೭೫,೦೦೦
೩	ಉಡುಪಿ	ಮಾರ್ಚ್	ಅನಂತೇಶ್ವರ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೪	ಉಡುಪಿ	ಏಪ್ರಿಲ್	ಚಂದ್ರಮೌಳೇಶ್ವರ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೫	ಉಡುಪಿ	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಜಯಂತಿ	೨ ದಿವಸ	೫೦,೦೦೦
೬	ಕೊಡವೂರು	ಡಿಸೆಂಬರ್	ಬಲರಾಮ	೧ ದಿವಸ	೨೫,೦೦೦
೭	ಅಂಬಲಪಾಡಿ	ಮಾರ್ಚ್	ಜನಾರ್ದನ ಮತ್ತು ಮಹಾಕಾಳಿ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೮	ಅಂಬಲಪಾಡಿ	ಅಕ್ಟೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್	ಜನಾರ್ದನ ಮತ್ತು ಮಹಾಕಾಳಿ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೯	ಪೆಡೂರು	ಮಾರ್ಚ್	ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೧೦	ಪೆಡೂರು	ಜುಲೈ	ಅನಂತ ಪದ್ಮನಾಭ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೧೧	ಹಿರಿಯಡ್ಕ	ಮೇ	ವೀರಭದ್ರ	೭ ದಿವಸ	೧೦,೦೦೦
೧೨	ಮಂದರ್ತಿ	ಫೆಬ್ರವರಿ	ದುರ್ಗಾಪರಮೇಶ್ವರಿ	೮ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೧೩	ಮಾರಣಕಟ್ಟೆ	ಜನವರಿ	ಬ್ರಹ್ಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ	೨ ದಿವಸ	೫೦,೦೦೦
೧೪	ಆನೆಗುಡ್ಡೆ (ಕೋಟ)	ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್	ಸಿದ್ದಿ ವಿನಾಯಕ	೨ ದಿವಸ	೨೫,೦೦೦
೧೫	ಎಲ್ಲೂರು	ಮಾರ್ಚ್	ವಿಶ್ವನಾಥ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೧೬	ಕಾಪು	ಮಾರ್ಚ್	ಮಾರಿಯಮ್ಮ	೨ ದಿವಸ	೨೫,೦೦೦
ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು					
೧೭	ಕೊಲ್ಲೂರು	ನವೆಂಬರ್	ಮುಕಾಂಬಿಕ	೧೦ ದಿವಸ	೨೫,೦೦೦
೧೮	ಚಿತ್ತೂರು	ಜನವರಿ	ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ	೩ ದಿವಸ	೫,೦೦೦
೧೯	ಶಂಕರನಾರಾಯಣ	ಜನವರಿ	ಶಂಕರನಾರಾಯಣ	೧ ದಿವಸ	೫,೦೦೦
೨೦	ಕೋಟೇಶ್ವರ	ನವೆಂಬರ್	ಕೋಟಿ ಲಿಂಗೇಶ್ವರ	೭ ದಿವಸ	೫,೦೦೦
೨೧	ಕುಂಭಾಸಿ	ಜನವರಿ	ವಿನಾಯಕ	೧ ದಿವಸ	೫,೦೦೦
ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು					
೨೨	ಕಾರ್ಕಳ	ಮೇ	ಮಾರಿಯಮ್ಮ	೨ ದಿವಸ	೪೦,೦೦೦
೨೩	ಕಾರ್ಕಳ	ನವೆಂಬರ್	ವೆಂಕಟರಮಣ	೧ ದಿವಸ	೫೦,೦೦೦
೨೪	ನಿಟ್ಟೆ	ಜನವರಿ	ಸಂತ ಮೇರಿ	೩ ದಿವಸ	೩೦,೦೦೦
೨೫	ಸೂಡ	ಡಿಸೆಂಬರ್	ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ	೩ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೨೬	ಕಾಂತಾವರ	ಫೆಬ್ರವರಿ	ಕಾಂತೇಶ್ವರ	೩ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೨೭	ಮುಡಾರು	ಮಾರ್ಚ್	ಕೊಡಮಂತಾಯ	೩ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦
೨೮	ಮಾರ್ಪಾಡಿ	ಏಪ್ರಿಲ್	ಮಾರಿಯಮ್ಮ	೧ ದಿವಸ	೧೫,೦೦೦

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರೆ ನಮೂದಿಸಿ ಏಕರೂಪದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪದ್ಧತಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪದ್ಧತಿಯು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಪರಿವರ್ತನೆ

ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಮಾಡಲು ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ತರಹದ ಅಳತೆ ತೂಕಗಳು ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ. ತೂಕ ಮಾಡಲು ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ (ಕೆ. ಜಿ.) ಗುಣಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗಗಳಿವೆ. ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣಕಗಳಲ್ಲಿ ಲೀಟರ್ ಮತ್ತು ಮೀಟರ್‌ಗಳಿವೆ. ಭಾರವಾದಂತಹ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೂಗಲು ಕಾಂಟರ್, ಸ್ಕೇಲ್, ಪ್ಲಾಟ್ ಫಾರಂ ತೂಕದ ಸಾಧನಗಳು, ಲಾರಿ ವೇ ಬ್ರಿಡ್ಜ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೂಗಲು ತಕ್ಕಡಿಗಳು, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ತಕ್ಕಡಿ, ಅತೀ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯುಳ್ಳ ವಿಶೇಷ ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಕ್ಯಾರಟ್ ತಕ್ಕಡಿಗಳು ಕೂಡಾ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಮುಂತಾದ ಇಂಧನ ತುಂಬಲು ಮೀಟರ್‌ಗಳುಳ್ಳ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಪಂಪುಗಳಿವೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಅಡುಗೆ ಅನಿಲ ಸಿಲಿಂಡರ್ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಸುವ ಅನಿಲದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮಾಪಕಗಳು ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿವೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮುಂದುವರಿದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಪೊಟ್ಟಣದ ಪದಾರ್ಥಗಳ (ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಕಾಮೋಡಿಟಿ ನಿಯಮ) ಕಾನೂನು. ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಆಫ್ ವೆಸ್ಟ್ ಅಂಡ್ ಮೆಷರ್ ಆಕ್ಟ್ - ೧೯೭೬ ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಡರ್ಡ್ ಆಫ್ ವೆಸ್ಟ್ ಅಂಡ್ ಮೆಷರ್ (ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಕಾಮೋಡಿಟಿ) ನಿಯಮ - ೧೯೭೭ ಇವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನವೀನ ಜೀವನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ ಪೊಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ತುಂಬಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಾರುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿ

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ತರಹದ “ಗದ್ಯಾಣ” ನಾಣ್ಯಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಕ್ರಿ.ಶ.೧೧೩೯ರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ “ಪಾಂಡ - ಗದ್ಯಾಣ” ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇವುಗಳು ಬಂಗಾರದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಾಗಿದ್ದು, “ಬಾರಕೂರ-ಗದ್ಯಾಣ” ಮತ್ತು “ಮಂಗಳೂರು-ಗದ್ಯಾಣ” ನಾಣ್ಯಗಳು ಈ ಭಾಗದ ಬಾರಕೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರಿನ ಟಂಕಸಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಕ ಒಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಬಹುಶಃ “ಗದ್ಯಾಣ” ಪದವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆ “ಪೊನ್ನು” ಮತ್ತು “ಹೊನ್ನು” (ಬಂಗಾರ) ನಾಣ್ಯಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ “ಪಾವಣೆ” ಬಹಳ ವಿರಳವಾಗಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. “ಕಟಿ-ಗದ್ಯಾಣ”, “ಅರ್ಧ ಕಟಿ ಗದ್ಯಾಣ”, ಬಾಹಿರ-ಗದ್ಯಾಣ (ಬೇರೆ ಕಡೆ ತಯಾರಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಣ್ಯಗಳು); “ಸಣ್ಣ ಪ್ರತಾಪ ಗದ್ಯಾಣ (ವಿಜಯನಗರ ರಾಜರಿಂದ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಣ್ಯಗಳು)”, “ದೊಡ್ಡ ವರಾಹ ಗದ್ಯಾಣ”, “ಘಟ್ಟಿ ವರಾಹ (ಹೆಚ್ಚು ಬಂಗಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವರಹಗಳು)” ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಣ್ಯಗಳು ದಿನಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಗದ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ವರಾಹ ಒಂದೇ ನಾಣ್ಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ಹೆಸರುಗಳು. ಹಣ ಅಥವಾ ಕಟಿ ಹಣ ಸಣ್ಣ ಮೊತ್ತದವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲದೆ “ತಾರ” ಎಂಬ ಅಲ್ಪ ಮೊತ್ತದ ಬೆಳ್ಳಿ (?) ನಾಣ್ಯವೂ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಾಧಾರಗಳಿವೆ. “ಬಾರಕೂರ ಪರಿವರ್ತನಕ್ಕೆ ಸಲುವ ಕಟಿ-ಗದ್ಯಾಣ”, “ಬಾರಕೂರ ಪರಿವರ್ತನಕ್ಕೆ ಸಲುವ ದೊಡ್ಡ-ವರಾಹ-ಗದ್ಯಾಣ”, “ಅರ್ಧ-ಬಾರಕೂರ ಪರಿವರ್ತನಕ್ಕೆ ಸಲುವ ದೊಡ್ಡ-ವರಾಹ-ಗದ್ಯಾಣ ಎನ್ನುವ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತರಲಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬಲ್ಲ ನಾಣ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ತದನಂತರ, ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ೧೮೭೦ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನಾಣ್ಯ ಕಾಯಿದೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ನಾಣ್ಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಯಿದೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಲ್ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮದ್ರಾಸ್ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಯುನಿವರ್ಸಲ್ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳು ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕರೆನ್ಸಿ ನೋಟುಗಳನ್ನು ೧೯೧೮ರ ತುರ್ತು ಕಾಯಿದೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ (ಆಗಿನ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ) ಕ್ರಮಬದ್ಧ ನೋಟುಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ೧೦೭.೧೯೫೭ರಿಂದ ಜಾರಿಯಾದ ದಶಾಂಶ ಪದ್ಧತಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ಬಿಲ್ಲಾ ಬಳಕೆದಾರರ ವೇದಿಕೆ (೦)

ಇದು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ನೊಂದಣಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆ. ಗ್ರಾಹಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಜನಜಾಗೃತಿ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆದಾರರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಟಿಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ೧೯೮೦ರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಗ್ರಾಹಕರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಗ್ರಾಹಕರ ವೇದಿಕೆಯ ಧ್ಯೇಯಗಳು ಈ ಕೆಳಗನಂತಿವೆ

ಬಳಕೆದಾರರ ಶಿಕ್ಷಣ : ವೇದಿಕೆಯು ಬಳಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು, ಅವರ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ಮಾಹಿತಿ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರು ಸದಾ ಜಾಗೃತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಬಳಕೆದಾರರ ಹೋರಾಟ : ಬಳಕೆದಾರರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಲು ವೇದಿಕೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುವುದು. ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವುದು. ಬಳಕೆದಾರರ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ವೇದಿಕೆ ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿ: ೧೯೮೦ನೇ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಡಾ|| ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್. ಕಾಮತ್ ಅವರು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವವುಳ್ಳ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಹಕರಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದವರೆಂದರೆ ಡಾ! ಪಿ. ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ ಹಾಗೂ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿನುತಾ ರಾವ್, ಡಾ ! ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್, ಶ್ರೀ ಕೆ. ದಾಮೋದರ ಐತಾಳ್ ಮುಂತಾದವರು, ಹಲವು ಕ್ಷೇತ್ರ / ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ೧೫ ಮಂದಿ ವಿಶ್ವಸ್ಥರು ಈ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ವೇದಿಕೆಯ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರುವ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಯಾವ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸದೆ, ಯಾವ ಜಾಹೀರಾತು ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದೆ, ಬಳಕೆದಾರರ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಈ ವೇದಿಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರಲ್ಲಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕೂಡಾ ವೇದಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿ ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ. ಇನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ (ಕಾಮಗಾರಿ, ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸವಲತ್ತು, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸ್ಪಂದಿಸಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ, ವಿಚಾರ ಸಂಕೀರ್ಣ, ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಚಳವಳಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಗ್ರಾಹಕ ಚಳವಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಹಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾಗರಿಕರ ಮುಖಾಮುಖಿಯನ್ನು ವೇದಿಕೆ ನಡೆಸಿದೆ. ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ನಗರಸಭೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿ ನಡೆಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ವೇದಿಕೆಯದು. ಸ್ವಯಂಘೋಷಿತ ಆಸ್ತಿ ತೆರಿಗೆ, ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ವೇದಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ರಸ್ತೆ ಬಳಕೆದಾರರಲ್ಲಿ ಜನಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ವೇದಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ / ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ, ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕ ಜಾಗೃತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ವೇದಿಕೆಯು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಹಕ ದಿನಾಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಗ್ರಾಹಕ ದಿನಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವೇದಿಕೆಯು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

* * * * *